

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö: Maahan yksin tulleiden alaikäisten nuorten osallistaminen ja arjen tukeminen ryhmäkodilla

Johanna Nyman-Jones

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö: Maahan yksin tulleiden alaikäisten nuorten osallistaminen ja arjen tukeminen ryhmäko-
dilla

Johanna Nyman-Jones
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Joulukuu 2023

Johanna Nyman-Jones

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö: Maahan yksin tulleiden alaikäisten nuorten osallistaminen ja arjen tukeminen ryhmäkodilla

Vuosi

2023

Sivumäärä

57

Tämän päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella Lapset Puheeksi -menetelmän (myöhemmin LP) teemoja ryhmäkodin arjessa ja ohjaajan työssä. LP-menetelmä on suunniteltu tukemaan lapsia ja perheitä arkisissa ympäristöissä sekä rakentaa lapsen ja aikuisten välille yhteistä ymmärrystä. Viikkoraportoinnin teemat olivat suunniteltu LP-menetelmää hyödyntäen. Opinnäytetyön tavoitteena oli kokeilla omassa työssä eri tapoja luoda keskustelua nuoren ja ohjaajan välille viikkoteemoista sekä jatkaa tätä dialogia nuorten kanssa ryhmäkodin arjessa. Tavoitteena oli menetelmän kautta löytää samaistumisen kohtia nuoren elämässä ja ymmärtää paremmin nuoren tarpeita, voimavaroja, haasteita ja toiveita. Tuloksena työntäjä pääsi lukemaan päiväkirjassa esiin tulleita pohdintoja, kompastuksia ja kehittämisehdotuksia sekä mahdollisesti jatkossa käyttää perehdytysmateriaalien kehittämisessä uusille työntekijöille ryhmäkodilla. Työntäjä näki konkreettisesti mihin kaikkeen ohjaajan aika kuuluu vuoron aikana ja kuinka ohjaajat kohtaavat nuoria arjessa LP-menetelmän avulla. Tietoperustana opinnäytetyössä on käytetty LP-menetelmän lokikirjaa sekä lokikirjan teemoihin linkittyvää kirjallisuutta.

Opinnäytetyön menetelmänä oli autoetnografia henkilökohtaisen työtavan tutkinta ja itse-reflektointi sekä LP-lokikirjan käyttö. Tulokset kertoivat, että lokikirjan teemojen pilkkominen viikkorutiineihin helpottaa nuorten osallistamista ryhmäkodin arkeen. Yhden tai useamman LP-keskustelun sijaan ohjaajan oli helpompi tukea nuorta ja hänen tarpeitaan arjessa sekä keskittyä yhteen elämän osa-alueen edistämiseen kerralla.

Johtopäätöksenä tämä opinnäytetyö vahvistaa käsitystä siitä, että sitoutumalla yhteisesti tehtyyn toimintasuunnitelmaan ja kannustamalla koko työyhteisöä pysymään sovitussa tavoitteissa, nuori voi saada hyvät edellytykset selviytyä arjen haasteista suurista elämänmuutoksista huolimatta.

Kehittämisehdotuksena ohjaajat voisivat kokeilla uusia tapoja integroida lokikirjan aiheet päivittäiseen työhönsä esimerkiksi toiminnallisina menetelmin. Lokikirjan käyttöä vastaanottokeskuksen nuorten kanssa on tutkittu rajallisesti, joten olisi hyödyllistä antaa rakentavaa palautetta sen tehokkuudesta vähemmän tutkitulla kohderyhmällä.

Asiasanat: Lapset Puheeksi -menetelmä, lokikirja, nuorten tukeminen

Johanna Nyman-Jones

Involvement and Supporting the Everyday Lives of Unaccompanied Minors at a Group Home

Year

2023

Pages

57

The aim of this diary-form bachelor's thesis was to examine the themes of the Let's Talk about Children (LTC) method in the everyday life of a group home and in the work of a counselor. The LTC method is designed to support children and families in everyday environments and to build a common understanding between children and adults. The objective of the thesis was to integrate the themes of the method into the counselor's work with a low threshold, finding a personalized way to implement the logbook themes in everyday tasks. The aim was to experiment with different ways to facilitate dialogue between the youth and the counselor on weekly themes and to continue this dialogue with the youth in the everyday life of the group home. The aim was to use the method to identify points of similarity in the youth's life and to better understand their needs, resources, challenges, and aspirations. As a result, the commissioner was able to read reflections, stumbling blocks, and improvement suggestions that emerged in the diary, and possibly use them in the future development of orientation materials for new employees at the group home. Commissioner could concretely see how the counselor's time was spent during the shift and how counselors interacted with youth in everyday situations using the LTC method. The theoretical basis for the thesis includes the logbook of the LTC method and literature linked to the themes of the logbook.

The methodology of the thesis was autoethnography, which involves investigating personal work practices and self-reflection, combined with the use of the LTC logbook. The results indicated that breaking down the logbook themes into weekly routines facilitates the involvement of youth in the everyday life of the group home. Instead of one or more LTC discussions, it was easier for the counselor to support the youth and their needs in everyday life by focusing on promoting one aspect of life at a time.

In conclusion, this thesis reinforces the understanding that by collectively committing to an action plan and encouraging the entire work community to adhere to agreed-upon goals, a young person can have a solid foundation for coping with the challenges of daily life, despite significant life changes. As a suggestion for improvement, counselors could try new ways to integrate the logbook topics into their daily work, for example, through practical methods. The use of the logbook with youth in reception centers has been limitedly researched, so it would be beneficial to provide constructive feedback on its effectiveness with a less-studied target group.

Keywords: Let's Talk about Children method, logbook, supporting young people

Sisällys

1	Johdanto.....	9
2	Nykytilanne.....	9
2.1	Nykyinen työ ja osaaminen	10
2.2	Sidosryhmät	13
2.3	Vuorovaikutustaidot	14
2.4	Oman työn kehittäminen.....	14
2.5	Opinnäytetyön tavoitteet	15
3	Päiväkirjaraportointi.....	15
3.1	Viikko 1 Harrastukset tukena kotouttamisessa.....	17
3.2	Viikko 2 Raportointi.....	22
3.3	Viikko 3 Kotityöt osana arjen tasapainoa	25
3.4	Viikko 4 Sosiaaliset suhteet	29
3.5	Viikko 5 Omaohjaajuus ja luotettava aikuinen.....	33
3.6	Viikko 6 Koulu ja oppiminen	36
3.7	Viikko 7 Yhteistyö moniammatillisen työryhmän kanssa.....	39
3.8	Viikko 8 Nuoren mieliala ja vointi	42
3.9	Viikko 9 Nuoren vahvuuksien tukeminen ryhmäkodilla	45
3.10	Viikko 10 Tulevaisuuden toimintasuunnitelma	47
4	Yhteenveto ja pohdinta	50
	Lähteet.....	53
	Kuviot	52
	Liitteet	56

1 Johdanto

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö lähti tarpeesta tutkia sekä kehittää työntekijän omaa osaamista ohjaajana ryhmäkodissa. Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön avulla työntekijä voi kirjata ylös henkilökohtaisia ajatuksiaan, tunteitaan, havaintojaan ja oppimiskokemuksiaan. Tämä prosessi pyrkii työntekijää syventämään oppimistaan ja kehittymään omassa työssään niin opiskelijana kuin työntekijänä.

Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa työntekijää kehittämään reflektointitaitojaan, mikä tarkoittaa kykyä tarkastella omaa oppimistaan ja ajatteluaan kriittisesti. Tämä prosessi voi auttaa työntekijää ymmärtämään paremmin omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan. Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön kirjaamisprosessissa työntekijä dokumentoi oppimiskokemuksiaan ja kehittymistään ajan myötä. Tämä pyrkii auttamaan työntekijää seuraamaan omaa kehitystään ja valmistautumaan tuleviin oppimiskokemuksiin. Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön kirjoittaminen pyrkii auttamaan työntekijää kehittämään kirjallisia kommunikointitaitojaan ja ilmaisemaan ajatuksiaan selkeästi ja ymmärrettävästi.

Tämän opinnäytetyön kirjaamisen aikana ryhmäkodilla otettiin käyttöön Lapset Puheeksi -menetelmä, jota ohjaajat käyttävät työkaluna osana ryhmäkodin arkea asiakaskohtaamisissa. Yhtenä kehittämiskohteena omassa päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä on viikkoteemojen rakentuminen Lapset Puheeksi menetelmästä, sen käsitteistöstä sekä integrointi omaan työhön ryhmäkodilla. Tätä menetelmää tullaan tarkastelemaan opinnäytetyön aikana sekä kirjaamaan kehittämiskohteita. Menetelmä on jo itsessään hyvin monipuolinen ja kattava lasten osallisuuden ja vaikuttamisen edistämiseen.

2 Nykytilanne

Olen toiminut ohjaajana ryhmäkodilla kesäkuusta 2022 alkaen. Aloitin ensin määräaikaisella sopimuksella, josta rekrytoinnin kautta sain vakituisen ohjaajan paikan. Tällä hetkellä ryhmäkodilla työskentelee 20 ohjaajaa, kaksi vastaavaa ohjaajaa, palveluesimies sekä toimistosihiteeri. Ryhmäkodin moniammatilliseen tiimiin kuuluu sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja sekä johtava sosiaalityöntekijä. Ryhmäkoti on Maahanmuuttoviraston alaikäisyksikkö, joka on osa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta. Ryhmäkoti on 48 paikkainen yksikkö, johon kuuluvat myös yksityismajoitusasiakkaat. Päiväkirjaraportoinnin aikana Maahanmuuttovirasto ilmoitti käynnistäneen irtisanomisajan ryhmäkodin kanssa ja vastaanottokeskustoiminnan

lakkauttamisesta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue lähti välittömästi viemään esitystä perheryhmäkodiksi muuttumisesta ja työntekijöille muutoksesta kerrottiin ensimmäisen kerran syyskuussa 2023. Lopullinen päätös annetaan vuoden 2023 loppuun mennessä.

2.1 Nykyinen työ ja osaaminen

Ohjaajan työ ryhmäkodilla on hyvin monipuolista, vaihtelevaa ja toisinaan reaktiivista. Asukkaiden tarpeet ja elämäntilanteet vaihtelevat päivittäin ja ohjaajien työtehtäviin kuuluu olla läsnä asukkaiden alati muuttuvassa kasvuympäristössä. Ryhmäkodin ohjaaja pyrkii tukemaan asukkaiden hyvinvointia ja auttamaan heitä päivittäisissä askareissa kuten esimerkiksi koulunkäynnissä, mieluisen harrastuksen löytämisessä sekä säännöllisen päivärytmin harjoittelemisessa. Ohjaajat tarjoavat myös emotionaalista tukea ja ohjaavat asukkaita tarvittaessa lisätuen pariin.

Ohjaajan tehtäviin kuuluu varmistaa asukkaiden turvallisuus ryhmäkodissa. He tarkkailevat asukkaiden terveyttä ja raportoivat havaitsemistaan muutoksista tarvittaessa moniammatilliselle tiimille. Osalla ryhmäkodin asukkailla on lääkitys, ja ohjaajan tehtävänä on varmistaa, että lääkkeitä otetaan oikein ja ajallaan. Ohjaajien tulee suorittaa MiniLOP - lääkehoidon osaamisen perusteet lääkehoitoon kouluttamattomalle. Ryhmäkodin ohjaaja toimii linkkinä asukkaiden, heidän perheidensä sekä hoitohenkilöiden välillä. He kommunikoivat säännöllisesti asukkaiden voinnista ja edistymisestä muiden hoitohenkilöiden kanssa. Ryhmäkodin ohjaaja työskentelee yhteistyössä muiden hoitohenkilöiden, kuten hoitajien, lääkäreiden ja terapeutin kanssa, jotta asukkaille voidaan tarjota parasta mahdollista hoitoa ja tukea.

Koska kyseessä on alaikäisyksikkö, ohjaajat ovat paikalla ympäri vuorokauden. Ohjaajat tekevät kolmivuorotyötä; aamu-, ilta- ja yövuoroja. Aamuvuoron alkaessa yövuoro ja aamuvuoro käyvät lyhyesti vuororaportin läpi ja muistuttavat tarvittaessa seuraavaa vuoroa kiireellisistä asioista. Aamuvuoro priorisoi heti vuoron alussa kiireelliset menot ja tapaamiset. Aamuvuoron ohjaajat varmistavat, että koulua käyvät nuoret ovat heränneet itsenäisesti, syöneet aamupalaa ja lähtevät ajoissa kouluun. Ohjaaja antaa tarvittavat aamulääkkeet nuorille ennen koulupäivän alkua. Ohjaajien vastuulla on varmistaa, että nuori pääsee täsmällisesti sovituille tapaamisille. Mikäli tapaaminen edellyttää edustajan läsnäoloa, ohjaaja on usein yhteydessä edustajaan tapaamisen edistymisestä - puolin ja toisin.

Ryhmäkodin ohjaajilla on osoitettu esihenkilöiden toimesta työpari tai -parit ja näille työpareille on osoitettu 2-4 omaohjattavaa nuorta. Omaohjaajat keskittyvät työvuoron aikana edistämään heille merkittyjen nuorten asioita intensiivisemmin ja johdonmukaisemmin. Tämä ei kuitenkaan poissulje nuorten kanssakäymistä myös muiden ohjaajien kuin omaohjaajien kanssa. Kaikki ohjaajat pyrkivät tekemään tiivistä yhteistyötä ja tarkkailemaan tasavertaisesti

kaikkien nuorten hyvinvointia sekä raportoimaan niistä eteenpäin niin omaohjaajille kuin moniammatilliselle tiimille.

Ohjaajille on myös osoitettu ryhmäkodilla eri vastuualueita, joita he toteuttavat jokapäiväisessä arjessa suunnitelmallisesti ja johdonmukaisesti. Ohjaaja suunnittelee ja toteuttaa ryhmäkodin toimintaa, joka voi sisältää esimerkiksi erilaisia aktiviteetteja ja ohjelmia asukkaille joko viikoittain tai kertaluontoisesti tarpeen sekä ajankäytön huomioiden. Ryhmäkodin henkilökunta tapaa noin kerran kuussa tiimipäivänä, jolloin vastuualueita sekä muita tärkeitä ajankohtaisia asioita käydään läpi henkilökunnan kesken.

Ohjaaja kirjaa päivittäin jokaisessa vuorossa SosiaaliEfficiaan asukkaiden jokapäiväisestä toiminnasta ja kuulumisista lyhyesti, lääkityksestä ja muista tärkeistä asioista. He myös varmistavat, että kaikki asiakirjat ovat ajan tasalla ja asianmukaisesti tallennettu ryhmäkodin säännökset huomioiden. Ohjaajat kirjaavat kerran kuussa asukkaiden kuukausiraportit sekä tekevät yhteenvedon asukkaista, jotka siirtyvät ryhmäkodilta eteenpäin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että ryhmäkodin ohjaajan tehtävänä on varmistaa, että ryhmäkodin asukkaat saavat tarvitsemansa hoidon ja tuen, että ryhmäkoti toimii turvallisesti ja tehokkaasti ja että asukkaiden hyvinvointi on aina etusijalla. Ryhmäkodilla ohjaajan tehtäviin kuuluu vastata asiakkaiden päivittäisistä tarpeista ja huolehtia heidän hyvinvoinnistaan. Ohjaaja toimii asiakkaiden tukena ja ohjaa heitä arjen eri tilanteissa. Lisäksi ohjaajat vastaavat ryhmäkodin käytännön asioista, kuten siivouksesta, ruokahuollosta ja turvallisuudesta. He osallistuvat asiakaskohtaamisiin ja hoitosuunnitelmien tekemiseen, sekä tarvittaessa kommunikoivat asiakkaiden omaisten ja huoltajien kanssa.

Ohjaajan rooli uuden asiakkaan vastaanotossa

Uusia asukkaita saapuu ryhmäkodille mihin vuorokauden aikaan tahansa. Ohjaajat sekä ryhmäkodin on oltava jatkuvassa valmiudessa vastaanottamaan uusi asukas. Ohjaajat pitävät arjessa huolta, että ryhmäkodilla on koko ajan vapaana huone/huoneita tai sänkyjä, joihin uusi asiakas voidaan sijoittaa nopeallakin aikataululla.

Ohjaajan rooli uuden asiakkaan vastaanotossa on suuri. Päivystävä ohjaaja kommunikoi uuden asiakkaan tuoman viranomaistahon kanssa kaikki tärkeät ja oleelliset tiedot, kuten esimerkiksi henkilön ikä, sukupuoli, terveydentila ja UMAREK status. Ohjaaja vastaanottaa uuden asiakkaan heti ovella ja ohjaa asiakkaan hänelle päätettyyn huoneeseen. Asukkaalle pidetään hänen äidinkielellään tulkin avustuksella lyhyt alkuinfo heti samana päivänä, kun nuori saapuu. Tässä alkuinfossa ohjaaja kertoo lyhyesti ryhmäkodista ja miten prosessi hänen kohdallansa etenee. Tämä on aina yksilökohtaista ja monet asiat vaikuttavat asian etenemiseen. Ohjaaja

kysyy nuoren voinnista, mahdollisista sukulaissuhteista Suomessa, säännöllisistä lääkityksistä tai sairauksista sekä yhteydenpidosta perheeseen.

Ohjaajan otettua nuoren vastaan ja käytyä lyhyt keskustelu, ohjaaja lähettää moniammatilliselle viestiä uuden nuoren saapumisesta ja kaikki edellä mainitut oleelliset tiedot. Tämän jälkeen esihenkilötasolla tehdään päätös nuoren jatkosta. Ohjaajan on hyvin tärkeää ottaa nuori lämpimästi ja turvallisesti vastaan sekä tarjota hänelle mahdollisuus ottaa yhteyttä perheeseensä heti saapumisen yhteydessä. Ohjaajan tulee myös varmistaa tulkin välityksellä, että nuori ymmärtää missä hän on ja miksi. Mikäli nuori kaipaa välitöntä sairaanhoidollista apua, ohjaajat konsultoivat ensin puhelimitse päivystävää sairaanhoitoa ja toimivat sieltä saatujen ohjeiden mukaisesti.

Empatiaa ja tilannetajua tulee käyttää asiakaskohtaamisissa. Usein saapunut nuori on uupunut ja peloissaan, ohjaajan puhetyylin ja olemus tulee olla rauhallista ja selkeää. Ohjaajan ja nuoren ensikohtaaminen on usein nuoren ensimmäinen inhimillinen vuorovaikutus paetun maan ja maahan saapumisen jälkeen. Moni nuori on kokenut kotimaassa tai pakomatalla väkivaltaa ja uhkailua. Pienetkin asiat saattavat laukaista tunteenpurkauksia traumatisoituneissa ja stressaantuneissa nuorissa. (Hurmerinta & Mikkonen 2017, 40-41.)

Ryhmäkoti tekee tiivistä yhteistyötä poliisin sekä muiden viranomaisten kanssa heti nuoren saavuttua Suomeen sekä maahan asettumisprosessin aikana. Yksin maahan tullessa nuorella usein saattaa olla jo perhettä tai lähisukulainen maassa, joiden luokse nuori ja perhe toivovat hänen muuttavan. Tässä tapauksessa moniammatillinen voi aloittaa yksityismajoitusprosessin, jonka aikana sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaaja tekevät perusteellista selvitystä onko ympäristö nuorelle turvallinen. Prosessi mahdollisesta pysyvästä muutosta toisinaan voi kestää melko pitkään. Tällä välin ohjaajat voivat tehdä kotikäynnin nuoren perheen tai sukulaisten luona ja tekevät kirjallisen selvityksen nuoren oloista yökyläpäätöstä varten.

Omaohjaajuus

Kun päätös uuden nuoren pysyvästä asumisesta Ryhmäkodilla tulee esihenkilöiltä, nuorelle osoitetaan uudet omaohjaajat. Uusien, koulua käymättömien asukkaiden kohdalla omaohjaajat hakevat nuorelle koulupaikkaa nuoren iän ja koulutustaustan perusteella heti ensimmäisten päivien aikana saapumisen jälkeen. Ohjaaja täyttää nuoren kanssa kouluhakemuksen ja pyytää siihen edustajan allekirjoituksen. (Sommarhem 2023.)

Alkuinfon toinen osa syventää ensimmäistä infoa ja sen pitää aina nuoren omaohjaaja. Tässä infossa syvennytään nuoren tarpeisiin ja oikeuksiin ryhmäkodilla asuessa. Kartoitetaan mitä

perustarpeita nuorella jo on ja mitä hänelle on tarpeellista ostaa. Tuetaan nuoren mielenkiinnonkohteita ja kehitetään hänelle mielekästä tekemistä myös ryhmäkodin ulkopuolelle.

Harrastus voi tarjota turvapaikanhakijalle mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin ja luoda yhteyksiä paikalliseen yhteisöön. Tämä voi auttaa vähentämään eristäytymistä ja edistää sosiaalista integroitumista. Harrastaminen voi tarjota turvapaikanhakijalle mahdollisuuden oppia paikallista kieltä ja harjoitella sitä käytännön tilanteissa. Esimerkiksi liittymällä jalkapallojoukkueeseen tai kuuroon, turvapaikanhakija voi parantaa kielitaitoaan ja kommunikointitaitoja. Turvapaikanhakijan elämä voi olla hyvin stressaavaa ja epävarmaa, mutta harrastus voi tarjota turvapaikanhakijalle mahdollisuuden rentoutua ja keskittyä muihin asioihin. Esimerkiksi jooga tai meditaatio voivat auttaa vähentämään stressiä ja ahdistusta. Harrastus voi auttaa turvapaikanhakijaa säilyttämään yhteyden omaan kulttuuriinsa ja identiteettiinsä. (Honkasalo, Maiche, Onodera, Peltola & Suurpää 2017, 21-22.)

Kaiken kaikkiaan harrastaminen voi tarjota turvapaikanhakijalle tärkeitä resursseja ja tukia elämässä uudessa maassa. Harrastus voi auttaa turvapaikanhakijaa integroitumaan uuteen yhteiskuntaan ja saavuttamaan henkilökohtaisia tavoitteitaan.

Omaohjaaja kartoittaa, onko nuorella tarvetta harkinnanvaraiselle vaatepaketille. Kertaluontoisesti on mahdollista ostaa koulureppu, kengät, takki ja tarvittavia muita vaatteita, mikäli nuorella ei näitä ole. Ostokset tulee hoitaa ensimmäisen viikon aikana. Mahdollisten ostosten tekemistä ohjaa aito tarve. (Sommarhem 2023).

2.2 Sidosryhmät

Ryhmäkoti tekee yhteistyötä monen eri tahon kanssa ja on avoin keskustelemaan yhteistyömahdollisuuksista nuorten hyvinvointia tukevien palvelutuottajien kanssa tilaisuuden tullen. Tärkeimpänä sisäisenä sidosryhmänä ovat asiakkaat ja heidän perheensä. Toivotamme ryhmäkodille perheenjäsenet ja sukulaiset tervetulleiksi vierailemaan ja tutustumaan toimintaamme. Tällä tavoin vahvistamme läpinäkyvyyttä toiminnastamme ja osallistamme perheen mukaan nuoren kasvatustyöhön. Ryhmäkoti tarjoaa talon sisäistä terveydenhoitopalvelua, paikalla on siis arkisin koulutettu terveydenhoitaja paikalla nuoria varten. Terveydenhoitaja on asiakkaan ensimmäinen kontakti terveyteen liittyvissä asioissa, joista hän ohjaa eteenpäin lääkärikeskukseen. Saapumisen jälkeisinä lähiviikkoina asiakas tapaa talon sosiaalityöntekijän, joka vie tapauksen moniammatilliselle tiimille tiedoksi.

Ulkoisina sidosryhminä ovat edustajat, maahanmuuttovirasto, Suomen poliisi, koulut, lääkärikeskukset, terveysasemat, nuorisotalot, mielenterveyspalvelut, henkilökunnalle sekä asiakkaille erilaisia koulutusta tarjoavat palveluntuottajat, Lasten kulttuurikeskus Aurora, Espoon kaupunki, vastaanottokeskukset, Kela, Ohjaamo.

2.3 Vuorovaikutustaidot

Ohjaajana nuorten vastaanottoyksikössä tarvitaan monenlaisia vuorovaikutustaitoja. Nuoren ja työntekijän kohtaamisessa on tärkeää, että työntekijä on ymmärtäväinen, hyväksyy erilaisia tunteita ja käyttää vuorovaikutustilanteessa omaa ammattiosaamistaan. (Pesäpuu 2015, 4). Koen, että on tärkeää olla aidosti läsnä ja kuulla mitä lapsi sanoo. Erityisen vaativaa työstä tekee myös se, että työntekijän tulee lisäksi huomioida vuorovaikutuksessa herkkyys, käyttää omaan intuitiota sekä tunneälyä (Pesäpuu 2015, 7).

Haastetta vuorovaikutuksessa koen silloin, kun kyseessä on henkilö, jonka kanssa minulla ei ole samaa äidinkieltä. Olen oppinut hyödyntämään tilanteissa tulkkipalveluita, jotka ovat tuoneet helpotusta vuorovaikutustilanteisiin. Ohjaajana monikulttuurisessa ympäristössä tärkeä työkalu on kärsivällisyys. Toisinaan keskusteluja täytyy käydä pitkään ja hartaasti, useamman kerran samasta aiheesta, jotta ohjaajalle ja nuorelle syntyy yhteys ja luottamus toisilleen puheessa. Me ryhmäkodilla panostamme kasvatukselliseen keskusteluun nuoren kanssa ja niitä käydään viikoittain erilaisissa tilanteissa. Niillä ei puututa pelkästään epäasialliseen käytökseen vaan pyrimme ohjaamaan nuorta itsenäisempään ja vastuullisempaan ajatteluun.

2.4 Oman työn kehittäminen

Aikaisemmin mainitsin, että ryhmäkodilla on hiljattain otettu käyttöön Lapset puheeksi -menetelmä, jonka Suomen mielenterveys RY:n toteuttama koulutus tarjottiin kaikille ryhmäkodin ohjaajille. Koulutuksen aikana ohjaajia kannustettiin toteuttamaan Lapset puheeksi keskustelu ryhmäkodin omaohjattavien nuorten kanssa ja jakamaan kokemuksia, kehitysideoita sekä antamaan rakentavaa palautetta menetelmästä Mieli RY:lle kuinka menetelmä toimii alaikäisten vastaanottokeskuksessa osana arkea.

Tätä menetelmää tulen tarkastelemaan osana päiväkirjaraportointia omassa ohjaajan työssäni ryhmäkodilla. Olen saanut jo aikaisemmista keskusteluista nuorten ja ohjaajien kanssa selville muutamia kehitysideoita, joita pyrin työstämään omassa työssä. Nuoret ovat kertoneet, että usein Lapset puheeksi keskustelu tuntuu viranomaishaastattelulta ja että aiheet ovat hyvin

samanlaisia kuin nuoren ja sosiaalityöntekijän kanssa käydyssä alkuhaastattelussa/ asiakas-suunnitelmassa. Lapset puheeksi -menetelmään on kehitetty 20-sivuinen lokikirja tukemaan nuoren ja työntekijän keskustelua ja tämä fyysinen paperinippu herättää nuorissa usein epäilyksiä, että kyseessä on viranomaistapaaminen.

Pyrin kehittämään Lapset puheeksi -keskusteluja omassa ohjaajan työssä arjessa niin, että nuorelle ei synny liian painostavaa tai haastateltavaa oloa. Lapset puheeksi koulutuksen aikana kouluttaja rohkaisi ryhmäkodin ohjaajia kokeilemaan asiakasryhmälle sopivia keinoja toteuttaa keskustelut. Ohjaajille annettiin hyvin vapaat kädet toteuttaa keskusteluja nuoren kanssa sekä löytää omaohjaajien ja nuorten välinen tapa kommunikoida yhdessä.

2.5 Opinnäytetyön tavoitteet

Tavoitteena on kehittää omaa työtä ohjaajana edellisen tekstin kuvaamalla tavalla. Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö antaa työkalun reflektoida oma oppimista ja kehittymistä kymmenen viikon aikana. Tavoitteena on asettaa itselle selkeät viikkosuunnitelmat ja teeman mukaisesti kokeilla konkreettisesti erilaisia lähestymistapoja, kirjata onnistumiset ja kehityskohteet edellisiltä viikoilta ja kehittää niitä tulevilla viikoilla. Tehostaa Lapset puheeksi -menetelmää omien omaohjattavien nuorten kanssa ja tällä tavoin vahvistaa ohjaajan ja nuoren välistä suhdetta.

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö aikana tavoitteena on tehdä kaikille omaohjattaville nuorille Lapset puheeksi keskustelu ja jatkaa tätä dialogia nuorten kanssa ryhmäkodin arjessa. Tavoitteena menetelmän kautta löytää samaistumisen kohtia nuoren elämässä ja ymmärtää paremmin nuoren tarpeita, voimavaroja, haasteita ja toiveita. Päiväkirjassa esiin tulleita pohdintoja tai kompastuksia voidaan jakaa muiden ohjaajien ja esihenkilöiden kanssa sekä mahdollisesti jatkossa käyttää perehdytysmateriaalien kehittämisessä uusille työntekijöille ryhmäkodilla.

3 Päiväkirjaraportointi

Ennen raportointia sain Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen myöntämän tutkimusluvan. Tässä luvassa minun tuli täyttää velvollisuudet ja ehdot, jossa sitoudun siihen, että tutkimuksessa, tässä tapauksessa päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä, ei käytetä saamiani tietoja asiakkaan tai potilaan tai hänen läheistensä tai Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vahingoksi tai sellaisten etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi on säädetty salassapitovelvollisuus. Saamiani

henkilötietoja ei tule luovuttaa sivullisille, vaan pidän ne salassa. Tutkimustulokset tulee esittää niin, ettei niistä voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä tai perheitä. Saamiani tietoja ei käytetä muuhun tarkoitukseen kuin mihin lupa on myönnetty. EU:n yleistä tietosuojasetusta tulee noudattaa ja muualla lainsäädännössä mainittuja säännöksiä henkilötietojen käsittelystä ja salassapidosta. Tutkimuslupaan olen määritellyt tarkasti, kuinka tutkimusaineistoa säilytetään tietoturvallisesti tutkimuksen teon aikana. Käytössä minulla oli paperinen Lapset Puheeksi -lokikirja, jota hyödynsin asiakkaan kanssa kahden kesken. Lokikirjaa säilytin ryhmäkodin ohjaajien henkilökohtaisessa lokerikossa, jonne ei ole pääsyä kuin ryhmäkodin henkilökunnalla. Tämän jälkeen lokikirjassa olevat havainnot siirtyivät digitaaliseen muotoon, jota säilytin henkilökohtaisessa Laurean pilvipalvelussa kirjautumisen ja salasanan takana. Paperisen lokikirjan tuhosin silppurissa käytön jälkeen. Asiakkaiden kokemuksia ja näkemyksiä sekä kahdenkeskisissä keskusteluissa esiin tulleita asioita kuvaa päiväkirjaraportoinnissa, niin, että etnistä taustaa, sukupuolta tai asiakkaan ikää ei ole tunnistettavissa. Tulkkipalveluja, joita käytin raportoinnin aikana, ovat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyväksymiä ja kaikilla tulkeilla on vaitiolovelvollisuus.

Ryhmäkodin virallista nimeä ei saa julkaistavassa opinnäytetyöversiossa käyttää, joten se tullaan poistamaan julkaisuvaiheessa. Opinnäytetyö julkaistaan ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö verkkopalvelu Theseuksessa, niin, että ryhmäkotia ei ole tunnistettavissa ulkopuolisille lukijoille.

Päiväkirjaraportoinnin aikana hyödynnän Lapset Puheeksi -menetelmää ja olen teemoittanut viikkosuunnitelmani sekä tavoitteet menetelmässä käytettäviä aiheita hyödyntäen. Koska Lapset Puheeksi -menetelmän aiheet tukevat vahvasti nuorten arkea ja elämää ryhmäkodilla, koin hyväksi ja tarpeelliseksi myös viikkoteemojen pyörivän samojen teemojen ympärillä. Aiheet ovat helposti lähestyttäviä ja nuorten näkökulmasta.

Raportointia ennen ja sen aikana tiedostin työni hektisyyden. Vaikka olin tehnyt etukäteen viikkosuunnitelmia ja päiväkohtaisia suunnitelmia, minun piti pitää mielessä myös se tosiasia, että työni on vuorotyötä ja jotkut päivät ovat kiireisimpiä kuin toiset. Kaikki suunnitelmani eivät aina mene toivotulla tavalla ja jotkut päiväkohtaiset tavoitteet eivät toteudu. Lisäksi mukaan kuului yövuoroja, jolloin varsinaista asiakastyötä/-kohtaamista oli hyvin vähän ja niiden jälkeen tulevat vapaapäivät joskus johtivat siihen, että tuli pidempi tauko asiakkaiden kanssa tehtävästä työstä. Yritin suunnitella ja ajoittaa aiheet niin, että ne teemat, jotka kaipaavat enemmän läsnäoloani päivisin-iltaisin ryhmäkodilla asiakkaiden kanssa, minulla olisi viikossa vain aamu- sekä iltavuoroja ja ne aiheet, jotka kaipaavat enemmän kirjallista panostusta ajoitan yövuoroihin.

Olen määritellyt jokaiselle viikolle oman aihealueen, jota pyrin edistämään kymmenen viikon aikana. Aiheeseen olen tuonut teoriaa ja kirjallisuutta tukemaan teemaa ja miksi sen edistäminen ryhmäkodin asiakkaiden kanssa on tärkeää.

Päiväkirjaraportointi tapahtui syksyllä 28.8. - 3.11.2023 välisenä aikana ohjaajan roolissa.

3.1 Viikko 1 Harrastukset tukena kotouttamisessa

Tällä viikolla suunnitelmana on pitää Lapset Puheeksi -keskustelu uuden omaohjattavan nuoren kanssa. Nuori saapui ryhmäkodille muutama viikko sitten ja hän on kertonut minulle, että hän ei halua käydä suomalaista koulua eikä osallistua suomen kielen opetukseen. Haluan lokikirjan avulla selvittää mahdollisimman pian, miten muuten voisimme tukea hänen arkeansa ryhmäkodilla harrastuksen ja mielekkään tekemisen avulla. Nuori on ilmaissut halun harrastaa ja Lapset Puheeksi -lokikirjassa on monipuolinen harrastus ja vapaa-aika-osio, jolla voisin päästä nuoren kanssa paremmin ideoimaan hänelle tasapainoisempaa arkirytmisiä ryhmäkodilla asuessa. Keskustelun pohjalta voimme yhdessä alkaa suunnitella ja toteuttaa harrastuskokeilua nuorelle ja tukea häntä löytämään uusi kiva harrastus.

Keskustelun tavoitteena on selvittää, mistä asioista nuori on kiinnostunut ja millaisia harrastuksia hän voisi nauttia. Tämä auttaa varmistamaan, että valitut harrastukset ovat motivoivia ja mielekkäitä. Keskustelun perusteella pyrimme suunnittelemaan harrastuksen aikataulut niin, että ne sopivat nuoren päivittäiseen rutiiniin ja muihin velvollisuuksiin.

Lapset Puheeksi -keskustelun aikana koen tärkeäksi kertoa nuorelle mahdollisuuksista sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Ryhmätoiminta auttaa nuorta luomaan uusia ystävyysuhteita ja integroitumaan uuteen yhteisöön. Vaikka nuori tällä hetkellä on ilmaissut haluttomuuden oppia suomen kieltä, voi uuden harrastuksen aloittaminen auttaa nuorta oppimaan paikallista kulttuuria ja kieltä. Esimerkiksi musiikki, tanssi tai paikalliset perinteet voivat olla hyviä tapoja oppia uutta kulttuuria.

Tällä viikolla tavoitteena omaohjattavan nuoren kohdalla on tarjota hänelle tukea ja resurssia harrastuksen aloittamiseen ja ylläpitämiseen. Omaohjaaja sekä yksikön muut ohjaajat voivat tarjota ohjausta ja apua harrastuksen kanssa. Omaohjaajana on minun vastuullani seurata nuoren edistymistä harrastusten parissa ja keskustella hänen kanssaan säännöllisesti siitä, miten harrastukset vaikuttavat hänen kotoutumiseensa ja hyvinvointiinsa. Tavoitteiden saavuttaminen voi tuoda nuorelle iloa ja motivaatiota.

Nämä asiat huomioonottaessa viikkosuunnitelmassa, voin luoda tehokkaan ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan harrastusten käyttämiseen kotouttamisen tukena.

Maanantai

Yövuoroni päättyi maanantaiaamuun klo 08. Annoin yö raportin aamuvuorolaisille ja herätelin nuoria kouluun. Yön aikana tein myös kouluhakemuksen uudelle omalle ohjattavalle nuorelleni. Saimme työparieni kanssa viime viikolla uuden omaohjattavan nuoren ja hänen kanssaan tulee käydä mahdollisimman pian keskustelu omaohjaajuudesta ja selvittää, mitä mielekästä tekemistä nuori haluaisi ryhmäkodilla tehdä koulun ohella.

Tiistai

Tänään perehdyin kirjallisuuteen siitä, kuinka harrastus tukee nuorten ja erityisesti maahanmuuttajataustaisten nuorten kotouttamista. Harrastukset ovat tätä päivää ja kuuluvat nykypäivän lasten elämään suomalaisessa kulttuurissa. Harrastuksilla on suuri merkitys niin koulunkäyntiin kuin muuhunkin nuoren tai lapsen sosiaaliin ja henkisiin valmiuksiin. Ne toimivat kasvattajina, tukena ja vastapainona koulunkäynnille, lisäävät pitkäjänteisyyttä, virkistävät, avartavat, vahvistavat itsetuntoa ja sosiaalisia taitoja. Joistakin harrastuksista voi kehittyä ammatillisia taitoja ja kiinnostuksen kohteita, jotka voivat ohjata nuoria tulevaisuuden urapoluille. Esimerkiksi urheilu, taide tai musiikki voivat tarjota mahdollisuuksia ammatilliseen kehitykseen. (Metso 2004, 181-183.)

Nuorten ja lasten kotoutumisprosessissa on tärkeää löytää hänelle kavereita. Tärkeä paikka solmia ystävyysuhteita koulun ohella on vapaa-aika ja harrastukset. Vapaa-ajan toiminta on tärkeä paikka muun muassa siksi, että lapsi oppii sosiaalisia taitoja ja tutustuu suomalaisiin toimintatapoihin. Lasten harrastaminen voi olla vieras käsite maahanmuuttajavanhemmille ja harrastuksen verkostot voivat olla täysin erilaiset, kuin perheen lähtömaassa tai niitä ei ole ollut lainkaan. Siksi on tärkeää löytää yhdessä vanhempien kanssa erilaisia keinoja auttaa lasta saamaan ystäviä, ja yksi niistä keinoista on harrastaminen. (Korpela 2010, 45-46.) Koulussa maahanmuuttajalapsi voi joutua usein myös kiusatuksi ja ystäviä voi olla vaikea saada, silloin ohjattu vapaa-ajan toiminta voi olla tärkeä keino luoda kontakteja suomalaisiin nuoriin (Räty 2002, 70).

Keskiviikko

Tänään pohdin ja suunnittelin kuinka voin itse olla enemmän mukana tukemassa nuorten vapaa-aikaa ja harrastuksia ryhmäkodilla. Meillä on muutama nuori, joka ei käy koulua tai odottaa koulupaikkaa, joiden osallisuutta ryhmäkodin aktiviteetteihin ja harrastustoimintaan yritämme kannustaa sillä välin, kun nuori odottaa koulupaikkaa. Työkaverini ovat suunnitelleet viikoittain tapahtuvaa askartelu- ja työpajakerhoa ryhmäkodilla, johon itse en ole vielä kertaakaan osallistunut. Nämä työpajat ovat yleisesti etukäteen suunniteltu ja ohjaajat merkitty. Ryhmäkodilla asuu nuoria, joilla ei ole harrastuseuraa tai säännöllistä toimintaa talon

ulkopuolella, joten olemme kokeneet tarpeelliseksi tarjota jotakin mielekästä toimintaa myös itsenäisesti harrastaville nuorille.

Omaohjattava nuori on yksi näistä nuorista, joka on ilmaissut halun harrastaa itsenäisesti, ja me toki tuemme myös tätä toimintaa. Askartelupaja on erinomainen vaihtoehto tarjota nuorelle mahdollisuutta pysytellä talossa ja tutussa ympäristössä, jossa voi ilmaista itseään turvallisesti. Yhteinen luova hetki tarjoaa ohjaajan ja nuoren tulla yhteen viettämään aikaa heiketsen arjen keskellä. Olen kertonut nuorelleni, että ryhmäkodin alakerrassa on askarteluhuone, jonne voi mennä ohjaajan kanssa nuoren niin toivoessa. Tällä viikolla en enää ehdi osallistumaan sovittuun askartelukerhoon, mutta jatkossa aion olla aktiivisempi yhteisen puuhastelun kanssa.

Torstai

Aamuvuoro. Yövuoro jakoi meille lyhyen raportin yöstä ja edellisenä päivänä saapuneesta uudesta nuoresta. Kävimme herättelemässä nuoria kouluun ja tapaamisiin. Istuin alas keskustelemaan puhelintulkin välityksellä oman ohjattavan nuoreni kanssa, koska hän oli jättänyt aikaisemmin tällä viikolla nuorten kokouksen väliin. Tämä kokous on kaikille nuorille pakollinen, sillä siellä käydään yhteisesti nuorten ja ryhmäkodin asioita läpi. Kävin hänen kanssaan tiivistetyt asiat läpi ja kysyin, jäikö niistä jokin mietityttämään tai epäselväksi. Keskustelimme myös nuoren kuulumisia ja palasin aikaisemmin käytyyn harrastusaiheeseen. Sovimme nuoren kanssa, että hän menee toisen omaohjaajan kanssa ensi viikolla harrastustarvikeostoksille, sillä itse olen yövuoroissa sekä vapaalla enkä ehdi mukaan. Lisäksi nuori kertoi, että ei tunne kolmatta omaohjaajaa ja tästä syystä kannustin nuorta ja työkaveriani tutustumaan toisiinsa paremmin. Ehdotin keskustelun aikana nuorelle Lapset Puheeksi -keskustelua, johon nuori oli vähän epävarma ja hän vastasi, että voimme katsoa asiaa myöhemmin.

Tämän omaohjaajakeskustelun jälkeen keskustelin hetken aikaa kahden kesken esihenkilöni kanssa ja kerroin nuoren tilanteesta. Nuori on 17-vuotias eikä käy koulua. Lisäksi hänellä ei ole mitään säännöllistä harrastusta eikä juurikaan mitään tekemistä ryhmäkodilla. Hänen päivissänsä on hyvin vähän mitään rutiinia tai tavoitteita sekä hänen ruokailunsa ja ruokarytmi kaipaa parannusta. Olen yrittänyt mielekkään harrastuksen ja tekemisen kautta aktivoida nuorta ja keksiä enemmän sisältöä nuoren arkeen, mutta en koe onnistuneeni siinä. Esihenkilöni kertoi, että ovat nyt alkaneet suunnittelemaan tarkempaa vaihtoehtoista struktuuria niille nuorille, jotka odottavat koulupaikkaa tai kieltäytyvät hakemasta/menemästä kouluun.

Ryhmäkodille saapui noin 2 viikkoa sitten uusi nuori, jonka omaohjaajaksi minut ja kaksi työkaveriani nimettiin viikko sitten. Nuorella asuu perhettä Nurmijärvellä ja vahvistin kotikäynnin perheenjäsenen kanssa seuraavalle päivälle eli perjantaille. Minun oli aikomus keskustella myös tämän nuoren kanssa omaohjaajuudesta ja tutustua häneen paremmin, mutta perhe tuli

hakemaan nuorta päivävierailulle jo aikaisin aamulla klo 830 ja palautti nuoren vasta illalla. Olin viikko sitten hakenut nuorelle koulupaikkaa ja luin ryhmäkodin sähköpostista, että nuori oli saanut koulupaikan ja aloitus on seuraavalla viikolla. Toivoin, että olisin voinut kertoa nuorelle iloiset uutiset heti, mutta siirsin sen kotikäynnin yhteyteen.

Ryhmäkodilla ohjaajat opettavat nuorille suomea joka arkiamu klo 10-11 ja tänään pidin suomen kielen opetusta viidelle nuorelle. Käytimme toistomenetelmän materiaalia hyödyksi ja harjoittelimme kotisanastoa. Klo 14 iltavuorolaiset saapuivat töihin ja pidimme päiväraportin ohjaajien, vastaavien ohjaajien sekä terveydenhoitajan kanssa. Loppuvuoron kirjoitin effica-kirjauksia nuorista ja tein lyhyet muistiinpanot tästä päivästä päiväkirjaraportointia varten.

Perjantai

Iltavuoro. Vuoro alkoi raportilla, aamuvuoro kertoi aamupäivän tärkeistä tapahtumista. Raportin aikana ohjaajat kertoivat, että toinen omaohjattavasta nuorista olikin muuttanut mieltään ja hänelle oli haettu koulupaikkaa, jonka hän oli saanut tänään. Toinen ohjaaja oli hänelle hakenut koulupaikkaa elokuun alussa, jolloin olin itse lomalla. Tämän jälkeen jaoimme iltavuorolaisten kanssa työtehtävät ja roolit. Raportin jälkeen toinen omaohjattavasta nuoris-tani ilmoitti lähtevänsä viikonlopuksi tädin luo Järvenpäähän ja pakkasin hänelle lääkkeit mukaan.

Olin sopinut kotikäynnin klo 16 Nurmijärvelle, jonne lähdimme ajamaan toisen ohjaajan kanssa. Kotikäynnillä kävimme perheenjäsenen kanssa läpi mm. missä ja miten nuori viettää aikaa vierailuiden aikana, minkälainen päivärytmi perheellä on ja missä nuori nukkuisi mahdollisen yökylyn aikana. Käynnillä kerroin myös nuorelle sekä hänen perheelleen koulupaikasta. Teimme ohjaajaparin kanssa tarvittavat kirjaukset ja lähdimme takaisin ryhmäkodille. Ryhmäkodilla kirjoitin käynnistä sähköpostia moniammatilliselle ryhmälle ja kerroin tekemiäni havaintoja. Jäin odottamaan heidän vahvistustansa, saako nuori jäädä jatkossa yöksi perheen luo.

Kotikäynnin aikana ryhmäkodille oli saapunut kaksi uutta nuorta, joiden tilannetta työkaverini selvittelivät illan aikana. Kirjoitin effica-kirjauksia nuorista ja suunnittelin omaohjattavan nuoren ja toisen nuoren omaohjaajien kanssa yhteistä ruoanlaittohetkeä, sillä molemmat nuoret olivat ilmaisseet halun tehdä mielekästä ruokaa. Lisäksi näillä kahdella nuorella on ollut hankaluuksia säännöllisen ja monipuolisen ruokailun suhteen ryhmäkodilla, joten suunnitelimme ohjaajien kanssa, että viemme nuoret Prismaan ostoksille ja valmistamme yhdessä aterian.

Viikkoyhteenvedo

Tämä viikko oli päiväkirjaraportoinnin suhteen melko haastava, sillä viikko oli kiireinen

ryhmäkodilla. Elokuun loppu ja syyskuun alku on ryhmäkodilla ollut kiireistä aikaa asiakasvirran suhteen. Viranomaistahot ovat lähettäneet meille nuoria joka päivä tällä viikolla, ja osa näistä nuorista jatkaa matkaa eteenpäin. Heistä kaikista ei siis jää meille asiakkaita ja asiakkaiden vastaanotto, majoittaminen ja eteenpäin siirtäminen vie päivistä ison osan ajasta.

Keskustelin tällä viikolla työkaverini kanssa siitä, kuinka asiakasmäärän nousu vaikuttaa omaohjattavien nuorten ja ohjaajan kahden keskiseen aikaan. Kiireisen arjen keskellä näitä hetkiä ei kovin paljoa ole. Panostamme suuresti työssämme päivä- ja viikkokohtaiseen suunnitteluun, johdonmukaiseen sekä suunnitelmalliseen ohjaustyöhön pilkkoaksemme työmäärää tasaisesti kaikille ohjaajille, mutta silti usein priorisointi ja ennalta sovitut suunnitelmat saattavat muuttua heti vuoron alussa. Tämä viikko jälleen todisti sen. Tällä viikolla ryhmäkodille tuli ennätysellinen määrä nuoria yhden viikon aikana sen jälkeen, kun itse aloitin työt yksikössämme.

Tällä viikolla oivalsin, että alkuperäinen tavoite pitää Lapset Puheeksi -keskustelu kokonaisuudessa oli turhan iso toteutettavaksi nuorten kohdalla. Onnistui kuitenkin keskustelemaan menetelmässä käytettävän harrastusaiheen nuoren kanssa tällä viikolla ja olin iloinen siitä, että ehdin keskustelemaan nuoreni kanssa muulla tavoin harrastuksesta ja ryhmäkodilla viihtymisestä. Olin myös iloinen kuullessani, että nuori olikin muuttanut mieltään ja päässyt kouluun. Koin, että edistin hänen harrastusasiaansa, sillä sovin työparini kanssa, että menevät nuoren kanssa harrastustarvikeostoksille seuraavalla viikolla. Lisäksi ehdin edistämään omaohjattavan ja toisen nuoren toivetta yhteisen ruoanlaittohetken parissa, joka pyyntö tuli nuorilta itseltään.

Osoitimme nuorille, että heidän toiveitaan ja ideoita kuunnellaan ryhmäkodilla ja että me ohjaajat edistämme nuorten asioita kiireestä ja hektisestä arjesta huolimatta. Viikon aikana perehdyin kirjallisuuden kautta, kuinka tärkeää harrastukset ja vapaa-aika ovat osana maahanmuuttajataustaisten nuorten kotoutumisprosessissa. Kirjallisuuden avulla ymmärsin, että myös ryhmäkodilla toteutettavaa säännöllistä itseään ilmaisevaa toimintaa tukee nuoren kehitystä ja itsevarmuutta. Harrastuksen ei aina tarvitse olla talon ulkopuolisen tahon ohjaamaa, vaan myös ohjaajat voivat tukea nuoren itsenäisempää harrastusta. (Korpela 2010, 45-46). Lapset Puheeksi -menetelmän aiheita voi ja kannattaakin pilkkoa pieniin, arjessa kahden kesken käytäviin keskusteluihin nuoren kanssa ja sitä kautta muokata menetelmää sopivaksi ohjaajan työhön. (Solantaus 2013, 2).

3.2 Viikko 2 Raportointi

Tällä viikolla minulla on tulossa yövuoroja, joten minulla on hyvin aikaa panostaa ajantasaiseen raportointiin. Tälle viikkosuunnitelmalle otan tavoitteeksi kehittää dokumentointia ja kirjallista raportointia omassa työssäni. Perehdyn kirjallisuuden kautta asiakkaiden osallistavampaan raportointiin ja pohdin, kuinka voin itse toteuttaa osallistavampaa menetelmää arjessa.

Ryhmäkodilla on käytössä Teams, sähköposti, UMAREK sekä SosiaaliEffican tietojärjestelmät, joissa ohjaajat ja moniammatillinen viestittävät keskenään, hakevat ajantasaista tietoa asiakkaista sekä heidän edustajistaan. Näillä kanavilla täytetään myös kuukausittain tapahtuvaa kuukausiraporttia jokaisesta ryhmäkodin nuoresta. Ryhmäkodin sosiaalityöntekijät tekevät asiakassuunnitelmat asiakkaan kanssa yhdessä ja he ovat vastuussa suunnitelman raportoinnista. Näihin tapaamisiin toivotaan myös (oma)ohjaajan osallistuvan sekä myöhemmin ohjaajan tehdessä kuukausiraporttia hän tarkastelee mitä asioita on nuoren kohdalla edistetty ja mitkä asiat kaipaavat vielä huomiota. Tämä kuukausiraportti lähetetään joka kuun alussa moniammatilliselle tiimille sekä edustajalle luettavaksi. Se säilyy ryhmäkodin Teams -kanavalla, jotta myös muut ohjaajat pääsevät tarkastelemaan nuorten kuulumisia.

Ryhmäkodilla on tulossa tiimipäivä viikolla 3 ja tällä viikolla tavoitteena myös tehdä tarkempaa suunnitelmaa seuraavalle viikolle. Tiimipäivässä käsitellään ajankohtaisia asioita ja tuodaan uusia toimintatapaehdotuksia työryhmälle. Kolmannen viikon aihetta käsitellään tiimipäivässä ja osana viikkosuunnitelmaa on tavoitteena kehittää ryhmäkodin jokapäiväistä arkea selkeyttävä ja tehostava suunnitelma, jossa osallistamme nuoria enemmän viikkoaskareisiin.

Kuukausiraportit ovat usein ainoita ajantasaisia tietoja, joita nuoren edustaja saa nuoresta ryhmäkodilta. Dokumentointi on tärkeää erityisesti siksi, koska se tuo muutoksen lapsen käyttäytymisessä näkyväksi. Työtavat ja tavoitteet ovat kaikkien tiedossa, kun ne kirjataan ja vaihtuvien työntekijöiden on helppo seurata asiakkaan prosessin toteutumista. Kuukausiraportit eivät kuitenkaan kerro kokonaisia elämäntarinoita vaan ovat välähdyksiä nuoren arjesta, haasteista ja onnistumisista. Työntekijä ei kerää tietoa nuorelta itseään tai muita ammattilaisia varten, vaan siksi, että voisi auttaa sekä edistää asiakkaan elämää ryhmäkodilla (Luoto 2010, 39-40).

Olen viimeisten 14 kuukauden työssäoloaikana tehnyt useita kuukausiraportteja, yhteenvetoja sekä päivittäisiä kirjauksia nuorten ajasta ryhmäkodilla. Asiakaslukumäärän ollessa hetken aikaan lähes täysi, on aikaa kirjoittamiselle joutunut joskus toden teolla raivaamaan työpäivän aikana. Tällä viikolla pyrin hyödyntämään yövuoroja, jolloin koko talo on hiljainen ja käydä rauhassa läpi asiakassuunnitelmat, edellisen kuukauden raportit sekä panostamaan tulevan

kuukauden raportin sisältöön. Yövuorojen aikana ohjaajien on helpompaa tehdä kaikki kiireelliset raportoinnit, vastata sähköposteihin, edistää nuorten asioita sekä tehdä niin sanottua ”taustatyötä”. Asiakkaan osallisuuden vahvistamisen ensimmäinen askel dokumentoinnissa on tiedottaminen asiakkaalle. Kannustamme ohjaajia kertoa myös konkreettisesti dokumentointikäytännöistä nuorille: mitä asiakirjoja laaditaan, milloin niitä laaditaan, millaista tietoa niihin kirjataan, mitkä ovat asiakkaan oikeudet suhteessa hänestä laadittuihin asiakirjoihin ja kuinka hän pääsee oikeuksiaan toteuttamaan. Ohjaajan täytyy olla valmis kohtaamaan asiakkaan dokumentointia kohtaan mahdollisesti tuntemaa epäluuloa ja pelkoja; samalla on pystyttävä tuomaan esille, että dokumentointi on sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan kannalta olennainen asia ja näin välttämätön osa työskentelyä. (Laaksonen, Kääriäinen, Penttilä, Tapolahaa, Sahala, Kärki & Jäppinen 2011, 42-43.)

Maanantai

Tänään perehdyin kirjallisuuteen ja selkeytin viikkotavoitettani. Etsin erilaisia materiaaleja, kuinka voisin parantaa raportointitaitoja. Pohdin, kuinka voisin itse vaikuttaa nuorten osallistamiseen kuukausiraporttien kirjoittamiseen. Kuten mainitsin viikkosuunnitelmassa, ryhmäkodilla ei kielletä - päinvastoin kannustetaan ohjaajia ottamaan nuoret mukaan kirjoittamaan kuukausiraportteja ja yhteenvetoja. Me ohjaajat toiminne usein nuorten äänenä raporteissa ja muissa virallisissa dokumenteissa. Asiakkailta ei välttämättä ole kielellisiä resursseja tai voimavaroja puhua puolestaan vaikka asiakaskunta onkin tänä päivänä yhä heterogeenisempi esimerkiksi koulutustaustojensa suhteen. Raporteissa ja muissa asiakkaisiin liittyvissä kirjauksissa käytämme neutraalia kieltä ja jätämme omakohtaiset mielipiteet tekstistä. Ohjaaja voi kuitenkin kirjoittaa omia huomioitaan asiakkaasta ja kirjaa ne niin, että lukija ymmärtää sen olevan työntekijän näkökulma. Tällaisissa tilanteissa ideaalia olisi myös ryhmäkodilla niin, että nuori itse ensin jakaa kuulumiset, jotka yhdessä kirjoitetaan ohjaajan kanssa ja tämän jälkeen ohjaaja kertoo nuorelle ohjaajan näkökulmasta kuulumiset ja kertoo mitä aikoo kirjoittaa raporttiin. Tällöin asiakkaan ja ohjaajan välille muodostuu luottamus ja asiakkaalle jää tunne omien asioiden vaikuttamisesta. (Hussi 2005, 42-43).

Tiistai

Yövuoro. Yövuoro alkoi iltavuorolaisten kanssa raportilla, tämän jälkeen teimme yö valvojaparin kanssa huonetarkastukset, jotka tehdään joka yö. Kävimme kaikki huoneet läpi ja toivottimme nuorille hyvää yötä. Yövuorossa yksi ohjaaja valvoo yläkertaa ja toinen alakertaa. Hiljentymisen jälkeen kaksi nuorta olivat vielä levottomalla päällä ja tulivat alakerran yhteisiin tiloihin, josta ohjasin heidät takaisin huoneeseen. Eräs nuori tuli hakemaan melatoniinia myöhään yöllä, jonka annoin hänelle ja loppuyö oli hiljainen asiakkaiden suhteen.

Yön aikana hoidin aamu- ja iltavuoron delegoimia työtehtäviä. Päivitin asiakaslistaa Sosiaalityö effiicassa ajan tasalle, siirsin ryhmäkodilta siirtyvän asiakkaan yksityismajoitusasiakkaaksi. Kirjoitin kuukausiraportin omaohjattavasta nuorestani, jossa kerroin hänen oleelliset kuulumisensa kuukauden ajalta. Lähetin raportin työpareilleni kommentoitavaksi ja lähetettäväksi eteenpäin nuoren edustajalle, sosiaalityöntekijälle sekä vastaaville ohjaajille. Aamuyöstä kirjasin effiicat nuorista ja autoin työparia aamupalan valmistelussa. Aamuvuoro saapui klo 745, jolloin annoimme raportin yöstä ja muistutimme tärkeistä aamumenoista.

Keskiviikko

Yövuoro. Tämän yövuoron aikana minulla oli työparina uusi ohjaaja, joka teki ensimmäistä kertaa yövuoroa. Iltavuorolaiset kertoivat raportin aikana, että ilta oli ollut todella kiireinen ja oli tapahtunut monta asiaa, jotka kaipasivat ohjaajien huomiota. Iltavuorolaiset eivät juurikaan olleet ehtineet tekemään mitään kirjauksia nuorista illan aikana, joten me yö valvojan kanssa teimme parhaamme kirjoittaa illan tapahtumista yhteinen sähköpostiviesti kaikille ohjaajille sekä vastaaville ohjaajille. Teimme yhdessä huonetarkastukset ja toivotimme nuorille hyvää yötä. Tämän jälkeen kerroin uudelle ohjaajalle lyhyesti yövuoron tehtävät ja siirryin yläkertaan valvomaan. Siellä yö oli rauhallinen.

Vuoron aikana kirjoitin toisen omaohjattavan nuoren kuukausiraportin ja lähetin sen eteenpäin työpareilleni kommentoitavaksi. Olin muutama kuukausi aikaisemmin alustavasti keskustellut esihenkilöni kanssa nuorten osallistamisesta kotitöihin. Tähän suunnitelmaan liittyen olin tehnyt ”kotityölistan” (liite 1), johon olin kirjannut kaikki ryhmäkodilla tärkeimmät kotityöt, joihin nuorten odotetaan osallistuvan. Lähetin suunnitelmani kaikille ohjaajille ja kerroin viestissä ideani. Toiveena on, että asiaa käsitellään ensi viikolla tiimpäivässä tarkemmin.

Torstai

Aamuvuorolaiset saapuivat klo 745 ja annoimme yö raportin. Kerroimme aamuvuorolle edellisen illan tapahtumista ja suositelimme ottamaan illan tapahtumat puheeksi myös iltapäiväraportissa, jossa on mukana ohjaajat ja esihenkilöt. Yövuoro päättyi klo 8 ja yövuorojen jälkeen on aina vähintään kaksi vapaapäivää töistä.

Perjantai

Tänään perehdyin kirjallisuuden kautta asiakasmetro raportointimenetelmään ja pohdin, kuinka sitä voisi hyödyntää ryhmäkodin arjessa ja omassa työssäni. Asiakasmetromenetelmän ensimmäinen toteutusvaihe on *keskusteluaukio*, jossa asiakkaalta kysytään kolme kysymystä: Mitä palveluja käytät? Mikä ei toimi? Mitkä kolme asiaa muuttaisit palveluissamme? Näitä kysymyksiä voi muokata ryhmäkodille sopiviksi kysymyksiksi, kuten esimerkiksi: Miten viihdyt ryhmäkodilla? Mihin toivoisit muutosta? Missä olet/ olemme onnistuneet tässä kuussa? Kysymyksiä voi myös esittää nuorten kokouksen aikana yhteisesti nuorille. Ohjaaja kerää ja

dokumentoida tiedot yhdessä nuoren kanssa esimerkiksi iltavuoroissa koulun jälkeen kahden kesken keskustellen ja kirjaten. (Kuntsi & Paavolainen 2019).

Toinen menetelmän vaihe on analyysi, jossa tehdään yhteenveto keskustelusta. Yhteenveto on luonteeltaan enemmän tiedon kokoamista kuin analysointia. Työntekijä kerää keskusteluissa esille nousseita asiakkaiden kokemuksia, joissa käytetään asiakkaiden omia ilmaisuja. Analyysivaiheen tarkoituksena on kiinnittää huomiota, nousevatko jotkin tietyt teemat usein keskusteluissa esille, ja onko asiakkaiden palvelukokemuksissa yhtäläisyyksiä. (Kuntsi & Paavolainen 2019). Näitä yhteenvetoja voimme käydä läpi tiimipäivissä, joita järjestetään kerran kuussa ryhmäkodin henkilökunnalle. Tiimipäivien sisältöön ohjaajat voivat vaikuttaa ja lähettää esihenkilöille ehdotuksia mitä aiheita tiimipäivissä käsitellään.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla löysin uuden raportointimenetelmän, johon perehdyin ja jota suunnittelin osaksi ohjaajan työtä. Yövuorojen takia en päässyt tällä kertaa osallistamaan omaohjattavia nuoriani kuukausiraportin kirjoittamiseen, mutta kirjoitin ne valmiiksi ja lähetin ne eteenpäin työpareilleni sekä moniammatilliselle luettavaksi. Tällä viikolla perehdyin sosiaalialan työntekijöille suunnattuun tiedonkeruumenetelmiin ja työkaluihin, jota aion hyödyntää seuraavassa vuororaportissa. Tällä viikolla kuukausiraporttien palautusaika täyttyi ja koska tein tällä viikolla enimmäkseen yövuoroja, en kyennyt osallistamaan asiakkaita toivomallani tavalla. Oivalsin kuitenkin, että monet työntekijöille suunnatut menetelmät ja mallit kaipaavat todella paljon työtä ja aikaa sekä ovat monivaiheisia, joita on hankala toteuttaa viikon mittaisessa aikaikkunassa. Tästä syystä aion päiväkirjaraportoinnin aikana palata tähän teemaan ja lähdän kokeilemaan kuinka voin toteuttaa asiakasmetromallia seuraavan kuukausiraportin ajankohdan lähestyessä. Tämä menetelmä kuulostaa helposti toteutettavalta ryhmäkodin nuorten kanssa ja jonka vaiheita on jo samantyyppisesti käytetty ryhmäkodilla. (Kuntsi & Paavolainen 2019, 10-11).

3.3 Viikko 3 Kotityöt osana arjen tasapainoa

Vaikka kyseessä on alaikäisten vastaanottoyksikkö ja laitosasuminen, henkilökunta pyrkii luomaan yksiköstä kodinomaisen sekä painottamaan nuorille, että tämä on heidän koti. Haluamme panostamaan viihtyvyyteen sekä kodinomaisiin rutiineihin. Kannustamme sekä velvoitamme nuoria ryhmäkodin arjen ja viihtyvyyden ylläpitämiseen. Tavoitteena on tila, joka on riittävän iso, kodinomainen, turvallinen sekä viihtyisä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023.) Kotityöt ovat iso osa ryhmäkodin arkea, koska se koskettaa niin henkilökuntaa kuin nuoria. Nuorilla on tällä hetkellä siivouspäivä kerran viikossa, jolloin he ovat vastuussa oman huoneen siivouksesta.

Tavoite tälle viikolle on ideoida toimiva kotityölista nuorille ja osallistaa nuoria listan suunnitteluun sekä toteutukseen. Tällä viikolla ryhmäkodilla on tulossa tiimipäivä, jossa olen pyytänyt esihenkilöitä tuomaan ideani listasta esille ohjaajien kanssa. Tavoitteena kuulla ohjaajien mielipiteitä ja muokata sitä toimivammaksi. Tarve tälle tavoitteelle nousi jo useita kuukausia sitten, kun aloin pohtimaan nuorten vähäistä osallistumista kotitöihin. Tällä hetkellä suurin osa siivous ja ylläpito on iso osa ohjaajien arkea ja luonnollisesti vie aikaa pois nuorten kanssa oleilusta.

Siivouksen ja sen ylläpitämisen taidot vaihtelevat nuorikohtaisesti. Tästä syystä nuoret voivat hyötyä monin tavoin osallistumisesta kotitöihin osana arjen tasapainoa. Kotitöihin osallistaminen on siis paljon enemmän kuin pelkkä velvollisuus. Se tarjoaa nuorille mahdollisuuden oppia tärkeitä elämäntaitoja, kehittää vastuuntuntoa ja itsenäisyyttä sekä vahvistaa itsetuntoa. On meidän aikuisten ohjaajien kasvatuksellinen velvollisuus osoittaa nuorille kotitöiden hyödyt ja perusedellytyksen itsenäisempään elämään. Kotitöiden tekeminen opettaa nuorille vastuun tärkeyttä. He oppivat, että jokaisella on rooli yhteisössä ja omassa kodissa, ja omien tehtävien hoitaminen on osa aikuistumista. Moni ryhmäkodilla asuva nuori täyttää 18 vuotta maahanmuuttoprosessin aikana, jonka jälkeen nuori siirtyy heti itsenäisempään asumismuotoon. Jokapäiväisen tuen saaminen ja palvelut muuttuvat, jolloin nuori on itse suuremmin vastuussa omista asioistaan. Osallistuminen kotitöihin antaa nuorille mahdollisuuden tulla itsenäisemmiksi ja riippumattommiksi. He oppivat perustaitoja, kuten ruuanlaittoa, pyykinpesua ja siivousta, jotka ovat tärkeitä itsenäistymisen kannalta. Muutto tutusta paikasta saattaa tuntua haikealta ja jopa pelottavalta. Merkittävä muutos saattaa aiheuttaa nuoressa voimakkaita tunteita, kuten ahdistusta, masentuneisuutta ja yksinäisyyttä, sillä hän joutuu luopumaan lapsuudenkodin palveluista; pyykinpesusta, siivouksesta, ruuanlaitosta ja taloudellisesta tuesta. Nuoren on selvittävä itsekseen arjen rutiineista. (Nyyti ry 2023).

Ryhmäkodilla asuvien nuorten määrät vaihtelevat lähes viikoittain, jolloin nuoria talossa voi asua enimmillään jopa 48. Kotitöiden jakaminen opettaa nuorille yhteistyötaitoja, he oppivat kommunikoimaan ja koordinoimaan tehtäviä muiden kanssa. Tunne osallisuudesta syntyy lapselle hyvän vuorovaikutuksen seurauksena. Osallisuuden tunteelle voidaan luoda hyviä edellytyksiä, mutta hyvät edellytykset eivät takaa sen syntymistä. Aikuisen osallistamisyrityksistäkin huolimatta lapsen kokemus osallisuudesta saattaa jäädä heikoksi. Toisinaan ilman varsinaista osallistumista lapsi voi kokea olevansa hyvinkin osallinen jossakin häneen liittyvässä asiassa. (Hotari, Oranen & Pösö 2013, 150-151.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa kierrättäminen ja huoltaminen on tärkeä osa valtion hyvinvointia ja tavoitteita kestävämpään elämiseen ja asumiseen. Kannustamme luonnollisesti myös ryhmäkodin asukkaita tekemään kestävämpiä päätöksiä ja ostoksia. Ymmärrys kuluttamisesta

ja kierrättämisestä on joillekin maahan saapuville nuorille uusi ja haastava käsitys. Kotitöihin ja kierrätykseen opastaminen aloitetaan pienistä askelista, joilla on kantava voima hahmottamaan suurempaa kokonaisuutta.

Maanantai

Iltavuoro. Tänään oli taas vilkas päivä ryhmäkodilla. Ensimmäiseksi töihin saapuessani oli päiväraportti, jossa aamuvuoro kertoi aamupäivän tärkeimmät tapahtumat ja muistutti illan sovitusta tapahtumista. Raportin jälkeen keskustelin kahden kesken toisen omaohjattavan nuoreni kanssa, koska en ollut nähnyt häntä koko viikonloppuna enkä oikeastaan ollut ehtinyt tutustua häneen kunnolla. Tulkkipuheluissa oli koko keskustelun aikana paljon ongelmia, joten sovimme nuoren kanssa uuden keskustelun seuraavalle päivälle koulun jälkeen. Päivällisen jälkeen seitsemän nuoren kanssa oli sovittu tapaaminen tulkkien kanssa, johon minä ja toinen ohjaaja osallistui. Tämä tapaaminen kesti yli tunnin ja aiheena oli nuorten väliset erimielisyydet ja niiden selvittely. Tapaamisen jälkeen kirjasin tiivistelmän käydystä keskustelusta koko henkilökunnalle. Tämän iltavuoron aikana käytin paljon aikaa yksittäisten nuorten asioiden selvittelyyn mm. koulupoissaoloihin liittyen, saman päivän aikana ilmestyviin menoihin, uuden nuoren vastaanotto ja sähköpostien vastaamiseen. Lisäksi tässä vuorossa oli yksi keikkatyöntekijä ja yksi hiljattain aloittanut ohjaaja, joilla ei kummallakaan ollut kaikkia tarvittavia tunteja sähköisiin työkaluihin, joten suurin osa vuorossa tapahtuvista kirjauksista jäi minun ja toisen ohjaajan vastuulle.

Tiistai

Iltavuoro. Päivä alkoi jälleen raportilla, jossa kävimme nuorten asioita ja päivän tapahtumia läpi. Raportin jälkeen yritin uudelleen omaohjaajakeskustelua nuoreni kanssa, jälleen tulkkipuhelun kanssa ongelmia ja pääsimme aloittamaan vasta n. 30min myöhässä. Tässä keskustelussa jatkoimme eilen käytyjä aiheita, keskustelimme nuoren oikeuksista ja velvollisuuksista ryhmäkodilla. Nuori oli jättänyt tänään menemättä kouluun ja kyselin syytä. Kertasin hänelle ryhmäkodin käytäntöjä, jos nuori ei mene kouluun. Tämän keskustelun tarkoitus ei ollut sopia tai päättää mitään, halusin vain kuulla, miten nuori on viihtynyt ryhmäkodilla ja oliko hänellä jotain toiveita/ehdotuksia omaohjaaja-ajalle. Keskustelun jälkeen kirjasin ylös tiedot, jotta nuoren omaohjaajat pääsevät kärryille nuoren asioista. Illan aikana moni nuori oli omilla menoillaan ja muutaman talossa olevan nuoren kanssa vietin olohuoneessa aikaa katsellen tv:tä ja pelaten korttipeliä.

Keskiviikko

Tänään tutustuin lisää materiaaleihin nuorten osallistamisesta kotitöihin ja pohdin, miten voisin kehittää omaa lähestymistapaa ohjaajan roolissa kannustamaan nuoria kotitöihin. Pohdin kirjallisuuden kautta myös, miten kerään taustatietoa kotityölistan tekemiseen. Pysin

ymmärtämään sitä, miten asioiden pitäisi olla, eikä vain sitä, miten ne ovat tällä hetkellä sekä muuttamaan nykyistä todellisuutta esimerkiksi tutkimalla ja havainnoimalla yhteisön toimintatapoja sekä itse toimintatilannetta (Ojasalo, Moilanen & Ritakoski 2015, 58). Työvuorojen aikana kiinnitän huomioita talossa asuviin nuoriin, jotka ovat luonteiltaan ja käytökseltään avuliaita ja nämä nuoret herkemmin oma-aloitteisesti siivoavat yhteisiä tiloja sekä muiden jälkiä. Toisia nuori saa taas patistaa jo pelkkien omien jälkien siivoamiseen. Kotityölistaa lähden kokoamaan nuorten näkökulmasta: ovatko tehneet kotitöitä kotimaassa asuessaan ja minkälaisia? Mitkä kotityöt olivat mieluisia, mitkä inhokkeja? Mitä kotitöitä ryhmäkodilla tulisi tehdä?

Torstai

Tänään meillä oli koko päivän kestävä tiimipäivä Maahanmuuttajapalveluiden tiloissa Espoossa. Ryhmäkotia jäivät pyörittämään keikkatyöntekijät sekä yksi vakituinen ohjaaja. Näihin tiimipäiviin osallistuvat lähtökohtaisesti kaikki ohjaajat, esihenkilöt ja moniammatillinen tiimi. Tiimipäivä alkoi pienryhmän työnohjauksella, jonka aikana toinen puoli ryhmästä ohjattiin tekemään ryhmätyöskentelyä. Ensimmäisen session jälkeen ryhmät vaihtuivat ja toinen ryhmä työskenteli yhdessä omaohjaaja-aiheen parissa. Loppupäivän kävimme läpi palveluesimiehen ajankohtaisia asioita, vastaavan ohjaajan ajankohtaisia asioita sekä keskustelimme ohjaajien kesken viime aikoina ryhmäkodilla keskustelua herättänyttä nuorten koulunkäyntiä sekä siihen aktivoiminen. Olin lähettänyt vastaaville ohjaajille viestiä kotitöihin liittyvästä keskusteluehdotuksesta, mutta usein nämä tiimipäivät ovat pitkälle suunniteltu ja aikataulutettu, joten valitettavasti emme tällä kertaa ehtineet paneutua tähän aiheeseen.

Perjantai

Aamuvuoro. Aamulla yövuoro kertoi yö raportin, jonka jälkeen varmistimme, että nuoret ovat heränneet ja lähdessä kouluun. Koululaisten jälkeen taloon jäi 6 nuorta, jotka herätimme klo 09. Suomen kielen tunnin jälkeen oli lounasaika, jolloin istuin alas nuorten seuraan. Olin tullut kotityölistan, mutta en halunnut sillä vielä suoranaisesti lähestyä nuoria. Ruokailun yhteydessä kysyin yhdeltä nuorelta mitä kotitöitä hän teki kotona, johon hän vastasi mm. oman huoneen siivous, tiskaus, kaupassa käynti. Keskustelimme hetken aikaan aiheesta ja huomasin, että nuoresta iästä huolimatta jotkut ryhmäkodin nuorista ovat kantaneet suuren vastuun kodinhoidollisista asioista jo pitkään. Iltapäivällä ohjaajien raportin jälkeen kirjasin päivän tapahtumia efficaan ja ennen kotiinlähtöä kyselin nuorten kuulumisia ja viikonloppusuunnitelmia. Nuorten saapuessa iltapäivällä kotiin koulun jälkeen meno on välillä äänekkästä ja levotonta. Nuoret ovat nälkäisiä ja odottavat päivällistä, jotkut vain kääntyvät kotona ja lähtevät omille menoilleen. Tällaisina hetkinä on hankala istua yhdessä rauhassa alas ja ryhtyä varsinaisesti ideoimaan mitään uutta, tilanteissa täytyy ottaa vastaan mitä sillä hetkellä saa.

Viikkoyhteenveto

Tämä viikko oli jälleen kiireinen ja työntäyteinen. Nautin tiimipäivistä, vaikka ne ovatkin usein todella aikataulutettuja ja paljon asiaa sisältäviä, koska silloin koko työryhmä kokoontuu ja pääsemme puimaan ajankohtaisia asioita. Näissä tiimipäivässä me myös konkreettisesti teemme uudistuksia ja päätöksiä, joista tiedotamme nuorten kokouksessa ja laitamme sanat käytäntöön. Työkavereillani on hurjasti tietotaitoa, joka tulee joka kerta esille näissä tiimipäivissä. Työkavereillani on hieno taito jakaa yksityiskohtaistakin tietoa kaikille ohjaajille jokaisen nuoren kohdalta.

Vaikka tiimipäivässä ei ehditty tällä kertaa käydä läpi kotityölistaa, olen työkavereideni kanssa ehtinyt asiasta keskustella työvuoroissa ja heistä jokainen toivoisi nuorilta enemmän kotitöihin osallistumista. Ryhmäkodilla muutokset eivät varsinaisesti tapahdu hetkessä - keran kuussa käydyt tiimipäivät ovat niistä hyvä esimerkki. Siksipä nuorten kotitöihin osallistaminen on pidempi prosessi kuin mitä luulisi tai haluaisin sen olevan. Muutos harvoin on yksinkertainen tai helppo. Oivalsin tällä viikolla, että mikäli haluan kotityölistasta toimivan, on minun osallistettava myös itseni mukaan tutkimusmatkalle ja ottaa selvää nuorten mielipiteistä. (Ojasalo ym. 2015, 105).

3.4 Viikko 4 Sosiaaliset suhteet

Maahan yksin saapuvat nuoret ovat usein kirjaimellisesti yksin. Uudessa maassa ja ympäristössä heidän tulee rakentaa ja solmia uusia sosiaalisia suhteita. Nuorilla on mieletön vahvuus ja taitoa löytää uusia ystävyyssuhteita lähes välittömästi ryhmäkodille saapumisen jälkeen. Sosiaaliset suhteet ovat olennainen osa nuorten elämää ja vaikuttavat monin tavoin heidän hyvinvointiinsa, kehitykseensä ja identiteetin muodostumiseen.

Uuteen ympäristöön saapuessa ryhmäkodin nuoret hakevat toisistaan tukea ja turvaa. Sosiaaliset suhteet tarjoavat nuorille emotionaalista tukea ja turvaa. Läheiset ystävät ja perheenjäsenet voivat olla tukena vaikeina aikoina sekä tarjota paikan jakaa tunteita ja huolia. Sosiaaliset suhteet auttavat nuoria muodostamaan oman identiteettinsä ja ymmärtämään, mihin ryhmiin he kuuluvat. Vertaisryhmät ja yhteisöt voivat auttaa nuoria hahmottamaan itsensä osana laajempaa ympäristöä. Sosiaaliset suhteet antavat nuorille mahdollisuuden ilmaista itseään ja jakaa omia mielipiteitään, ajatuksiaan ja tunteitaan. Tämä voi edistää itsetuntemusta ja itseilmaisua. Sosiaaliset suhteet tarjoavat mahdollisuuden jakaa ilon hetkiä, naurua ja positiivisia kokemuksia yhdessä muiden kanssa. Nuoret oppivat nopeasti toisiltaan vinkkejä

työ- ja opiskelumahdollisuuksista, kuulla tarinoita muiden kokemuksista ja saada rohkaisua omien tavoitteidensa saavuttamiseen. (Onodera & Peltola, 2016, 28-30).

Ryhmäkodin nuoria kannustetaan ja tuetaan käymään alueen nuorisotaloilla sekä muissa maksuttomissa nuorten vapaa-ajan toiminnoissa. Tämä on oiva tilaisuus tavata uusia nuoria ja luoda ihmissuhteita ryhmäkodin ulkopuolella. Tämän viikon tavoitteena on rohkaista nuoria hyödyntämään jo tiedossa olevia palveluita, etsiä uusia mahdollisuuksia tavata muita nuoria ja kannustaa uskaltautua luomaan uusia ihmissuhteita tekemisen kautta.

Maanantai

Tutustuin kirjallisuuden kautta lisää, kuinka ihmissuhteet ja sosiaalisten suhteiden luomista nuorten keskuudessa vastaanottokeskuksissa asuessa on tutkittu ja mitä keinoja niiden rakentamiseen on. Onodera & Peltola (2016, 31-32) kertovat teoksessaan, kuinka heidän haastatteluiden ja havaintojen mukaan vastaanottovaiheessa elävien nuorten keinot luoda ystävyssuhteista ovat niukat, vaikka toisaalta nuoret eivät osanneet nimetä yksittäistä syytä kontaktien vähäisyydelle. Suhteet asumisyksikön ohjaajiin olivat siis tiiviit ja toimivat - ammatillisuuden määrittelemissä rajoissa. Sen sijaan muut suhteet suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen ihmisiin näyttäytyivät hauraina. Samoin keinoja rajojen ylittämiseen näytti olevan niukasti.

Tavoitteena tällä viikolla on ymmärtää millaisia sosiaalisia suhteita nuori kaipaa ja millaisia ihmissuhteita nuori arvostaa. Tavoitteena on ymmärtää keskusteluiden kautta, että vaikka nuorten sosiaaliset suhteet olisivatkin toimivia, se ei vielä välttämättä tarkoita ystävyssuhteiden syntymistä. Tavoitteena tälle viikolle on myös haastaa ja monipuolistaa nuorten läheisiä sosiaalisia suhteita ohjaajiin ja kannustaa heitä etsimään itselleen monipuolisemmin uusia ystäviä. (Onodera & Peltola 2016, 30-31).

Tiistai

Välivuoro. Saavuin töihin klo 10 ja työkaverini aloitti juuri suomen kielen opetuksen. Sähköpostiini oli tullut paljon asiaa ja ehdotuksia, yksi näistä oli syyslomaviikon suunnittelu. Tähän esihenkilöni tarttui ja tulikin pyytämään meitä ohjaajia etsimään erilaisia aktiviteetteja nuorille. Lähtökohtaisesti suosimme edullisia, vapaa pääsyn tapahtumia. Tälle illalle oli sovittu nuorten kokous, jonne ryhdyin suunnittelemaan asialistaan. Tähän listaan lisäsin kohdan, jossa voimme nuorten kanssa keskustella mitä he haluaisivat tehdä syyslomalla. Juuri ennen iltapäiväraporttia saapui uusi nuori, jonka otin vastaan. Tästä syystä en ehtinyt raportille mukaan tällä kertaa. Aamu oli melko kiireinen ja yksi ohjaajista oli aamupäivän menoilla nuorten kanssa, joten työtä riitti muille ohjaajille. Luin sähköpostista, että viikonlopun aikana yksi omaohjattavista nuoristani oli tupakoinut yöllä huoneessaan ja asiasta tulee jutella nuoren

kanssa mahdollisimman pian. Päivällisen jälkeen kävin pitkän ja hartaan keskustelun toisen omaohjattavan nuoren kanssa kotiläksyistä, ja ohjaajien velvollisuudesta auttaa nuoria niiden tekemisessä.

Keskiviikko

Aamuvuoro. Yövuoro kertoi raportin, jonka jälkeen lähdin herättelemään nuoria kouluun ja jakamaan aamulääkkeitä. Heti aamusta oli myös menoa nuoren kanssa, jonne yksi ohjaajista lähti. Ohjasin suomen kielen tunnin kolmelle nuorelle. Lounaan jälkeen minulla oli aikaa istua alas omaohjattavan nuoreni kanssa ja keskustella tulkin välityksellä tupakoinnista huoneessa. Keskustelimme nuoren kuulumisia ja mitä hänen elämässään on tapahtunut viime päivien aikana. Kirjasin tämän keskustelun heti efficaan, koska monia asioita nousi esille, enkä halunnut ottaa riskiä, että unohtan tärkeimmän myöhemmin. Keskustelun jälkeen saimme tiedon uudesta saapuvasta nuoresta poliisilta. Samaan aikaan hoidimme eilen tulleen nuoren siirtymää eteenpäin. Kävi ilmi, että molemmat uudet nuoret siirtyvät eteenpäin saman päivän aikana. Annoimme iltavuorolaisille päiväraportin, jonka jälkeen kirjasin päivän tapahtumia efficaan. Omaohjattava nuori oli jo elokuussa kysynyt yhteistä ruoanlaittohetkeä, emmekä vieläkään olleet toisen ohjaajan kanssa onnistuneet sitä järjestämään, joten lähetin siitä muistutusviestiä työkavereille sekä esihenkilöille.

Torstai

Tänään lähdin pohtimaan, kuinka voisin konkreettisesti tarjota nuorille mahdollisuutta tavata uusia ihmisiä tekemisen kautta ja kehittää ohjaajan työtä arjessa. Ryhmäkodin sähköpostiin oli tullut esitteitä Espoon tyttöjen talolta taideryhmä venäjän kielellä ukrainalaisille tytöille ja nuorille naisille. Tulostin tämän esitteen ja kerroin kahdelle ukrainalaiselle nuorelle, että ryhmä kokoontuu joka torstai Leppävaarassa ja hän voi pyytää muitakin nuoria mukaan. Nuori kiitti ja vei esitteen omaan huoneeseen. Olin itse aamuvuorossa enkä pystynyt lähtemään mukaan, koska ryhmä kokoontuu iltapäivisin. Keskustelimme lyhyesti ryhmän toiminnasta päiväraportilla työkavereideni kanssa.

Vuorovaikutussuhteiden rakentumisessa taide voi toimia hyödyllisenä apuvälineenä. Taide antaa mahdollisuuden vuorovaikutuksen jäsentämiseen tukemalla ilmaisua ja kommunikaatiota. Taidelähtöinen työskentely tarjoaa mahdollisuuden yhdistää ammatillisia ja yksilöllisiä tavoitteita uudella tavalla laajentamalla näkemyksiä vastavuoroisen oppimisen avulla. Taidelähtöisten menetelmien avulla voidaan tutkia tunteita ja saada uusia kokemuksia. Taidetyöskentely voi herätellä ajatuksia ja mieltä käsittelemään piilossa olevia asioita. Taide tukee yksilön oppimista ja itsetuntemuksen kasvua auttaen yksilöä tunnistamaan voimavaroja itsessään. (Känänen, 2023).

Lauantai

Aamuvuoro. Yövuorolaiset antoivat raportin, jonka jälkeen kävin katsomassa yhden nuoren vointia, joka oli ollut edellisen yön kuumeessa. Viikonloppuaamut ovat rauhallisia, nuoret nukkuvat pitkään. Aamun aikana keskustelin samassa vuorossa olevan omaohjaaja työparini kanssa omaohjattavien nuorten asioista. Toinen nuorista oli tällä viikolla saanut opettajalta palautetta, että kotiläksyihin tulee kiinnittää tarkempaa huomiota ja harjoitella useammin kotona. Työparini oli sopinut, että nuori pysyy kotona viikonlopun, jotta voisimme tukea häntä paremmin läksyissä. Teimme työparini kanssa listan nuoren kansioon, jotta voimme seurata tarkemmin kotiläksyjen edistymistä. Luin myös raportista, että torstain taidekerhoon olivat lähteneet kaksi ukrainalaista tyttöä itsenäisesti, mutta olivat tulleet kotiin pettyneinä, koska kukaan ei kuulemma ollut avannut heille ovea ovikellon soitosta huolimatta.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla huomasin, että pohdin paljon tämän viikon sekä seuraavan viikon teeman yhtäläisyyksiä. Ymmärsin, että me ohjaajat olemme osa nuorten sosiaalisia suhteita ja me näytämme omalla esimerkillä joka päivä nuorille, minkälaista on terve ja luotettava ihmissuhde luomalla sitä nuoren kanssa arjessa. Ohjaajat sekä muut nuoret ovat nuorelle harjoittelutyökalu, joiden kanssa nuori harjoittelee uusien suhteiden rakentamista sekä kompastelua matkan varrella.

Onodera & Peltola (2016) kirjoittavat teoksessaan, kuinka ohjaajat kuuluivat kiinteällä tavalla yhteisöön, mutta ohjaajien rooli nuorille jää usein päivittäisten rutiinien mahdollistajaksi sen sijaan, että se olisi kehittynyt erityisen läheiseksi ihmissuhteeksi. Tämä on ymmärrettävää ja välttämätöntäkin monesta näkökulmasta: vaikka ajan kuluessa nuorten ja ohjaajien väliset suhteet saattavat vahvistua läheisiksi, työntekijöiden on oltava kaikille tasapuolisia, he eivät tiedä yksityiskohtia turvapaikkaprosesseista eivätkä voi ottaa niihin kantaa, ja oman jakamisen ylläpitämisen nimissä työtä ei voi ”päästää liikaa ihon alle”.

Tämä viikon aikana oivalsin samaistuneeni Onoderan & Peltolan tekstiin sekä ymmärsin paremmin omaa ohjaustyylini. Oivalsin myös, että siinä missä nuoria kannustetaan ja tuetaan sosiaalisissa suhteissa, myös ohjaajan on hyvä säännöllisin väliajoin tarkastella omaa panosta luottamussuhteen rakentumiselle. Ei ole yhtä ainoaa oikeaa tapaa luoda tasapainoinen asiakassuhde nuoreen, mutta me kaikki voimme oppia toisiltamme. Välillä yhteyden luominen turhauttaa ja olo on neuvoton.

Haluan päättää tämän pohdinnan Naser Husseinin (2016) kokemuksiin entisenä vastaanotto-keskusnuorena:

”Parhaimmat ohjaajat olivat minusta niitä, joilla oli sosiaalista älykkyyttä: he olivat kärsivällisiä, ammattimaisia, ymmärsivät ja osasivat lukea tilanteita, eivät menettäneet malttiaan ja osasivat itse kontrolloida itseään.”

3.5 Viikko 5 Omaohjaajuus ja luotettava aikuinen

Luotettava aikuinen on erittäin merkittävä nuorelle, joka asuu vastaanottokeskuksessa. Erityisesti tilanteessa, jossa he ovat uudessa ympäristössä, kaukana omasta perheestään ja mahdollisesti tuntevat olonsa haavoittuvaksi. Omaohjaajan tehtävä on luoda nuorelle turvallinen ympäristö, jossa he voivat kääntyä aikuisen puoleen mieltä painavissa asioissa. Nuori voi kokea olonsa vähemmän yksinäiseksi ja haavoittuvaksi, kun hänellä on aikuinen, jonka kanssa voi jakaa huoliaan ja kysymyksiään. Ryhmäkodin arjessa käydään omaohjattavan nuoren kanssa kasvatuksellisia keskusteluita viikoittain, joskus lähes jopa päivittäin, tilanteitten mukaan. Luotettava aikuinen tarjoaa ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi paikallisista palveluista, koulutusmahdollisuuksista ja harrastusvaihtoehdoista. Tämä auttaa nuorta navigoimaan uudessa ympäristössä ja tekemään tietoisempia päätöksiä. Jokainen ohjaaja tekee omannäköistä työtään ja kohtaa nuoren omalla tavallaan. Pyrimme näyttämään nuorille inhimillisiä esimerkkejä ja opettamaan, että myös ohjaajat kokevat työtehtävät ja arjen toisinaan haastavina.

Tämän viikon teema ja tavoitteet ovat hyvä jatkumo edelliselle viikolle.

Maanantai

Tänään pohdin ja selkeytin viikon tavoitteitani. Kuten aikaisemmin päiväkirjan aikana olen maininnut omaohjaaja-ajasta nuorten kanssa ja siitä, kuinka nuoreni on nyt jo pitkään pyytänyt yhteistä ruoanlaittohetkeä. Olen sitä pyrkinyt edistämään tämän koko raportoinnin aikana, koska se on ollut ensimmäinen merkittävä pyyntö omaohjattavalta nuorelta kohti yhteistä tekemistä. Tällä viikolla tavoitteenani on kerätä tietoa työkavereiltani keskustelemalla työpäivän aikana, millä tavoin he näkevät omaohjaajuuden ja luotettavan aikuisen sekä miksi se on tärkeää ryhmäkodilla. Tavoitteena saada tietää, miten omaohjaajuutta voidaan tukea ja kehittää työntekijän näkökulmasta ja miten esihenkilöt voivat sitä edistää.

Nuorten asumisyksikössä ohjaaja on aina tietynlaisessa valta-asemassa suhteessa nuoreen. Näin ollen vuorovaikutuksen tulee myös tapahtua herkällä tavalla. Valta-aseman käyttö voi luoda merkittäviä uhkia vuorovaikutuksen ja erityisesti dialogisen keskustelun syntymiselle, sillä se määrittää jo alusta alkaen roolitusten asettumisen kohtaamisessa. Kun tavoitteena on työskennellä nuoren kanssa ja pyrkiä kokonaisvaltaisesti hyvään elämään vaikuttavien

asioiden saavuttamiseen, on äärimmäisen tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että vuorovaikutuksen alussa syntyy tunne siitä, että omaohjaaja ja nuori ovat samalla puolella ja yhteisenä tarkoituksena on auttaa ja tukea nuorta. (Mönkkönen 2018, 129.)

Tiistai

Tänään tutustuin kirjallisuuden avulla nuoren turvallista kiintymyssuhdetta aikuiseen. Me ohjaajat olemme ryhmäkodilla usein nuoren ensimmäinen turvallinen aikuinen maahan tulon jälkeen. Turvallisesti aikuiseen kiinnittynyt lapsi luottaa tähän, kykenee ilmaisemaan tunteitaan, sekä ajatuksiaan avoimesti, hänellä on luottamus avun ja tuen saamiseen, sekä hänellä on valmiudet tarjota tätä myös muille. Hänellä on kykyjä tunnistaa ja ratkaista ristiriitoja, tutkiskella omia kokemuksiaan johdonmukaisesti ja kyky sietää erilaisia tunteita. Jokaisella nuorella tulee olla joku turvallisesti ja luotettavaksi koettu aikuinen, jolle voisi asioistaan kertoa. (Kinnunen 2011).

Keskiviikko

Aamuvuoro. Yö raportin jälkeen varmistimme, että koululaiset lähtivät ajoissa ja herättelimme kotiin jääneet sovitus klo 09. Aamuvuoron aikana osallistuin opinnäytetyön ryhmäohjaukseen toisen opiskelijan ja ohjaavan opettajan kanssa. Jatkoin aamupäivällä syyloman aktiviteettien suunnittelua nuorille, työkaverini oli jo ystävällisesti tehnyt alustavan viikkosuunnitelman, johon lisäsin muutaman menovinkkiehdotuksen. Iltapäivällä oli hiljainen hetki, jolloin ehdin keskustella kahden työkaverini kanssa omaohjaajuudesta. Positiivista on ohjaajan näkökulmasta, että esihenkilöt ovat tehneet omaohjaajuudesta konkreettisen osan ryhmäkodin toimintatapaa ja se on ns. ”paperilla”, sille on järjestettävä aikaa nuoren kanssa. Jos omaohjaajuutta ei olisi, ohjaajat luisuisivat enemmän omiin rutiineihin ja pois nuorten luota ”tietokonehommissa”. Omaohjaajuus haastaa ohjaajaa pois omista rutiineista.

Toinen työkaveri kertoi, että hän kamppaile asian kanssa, jossa nuori ei osaa kertoa, mitä yhteistä tekemistä toivoisi omaohjaajan kanssa tai ohjaajan ehdotukset eivät innosta nuorta. Hän korosti ohjaajan kärsivällisyyttä ja sitä, kuinka omaohjaaja ei koskaan lopeta yrittämästä löytää oman nuoren kanssa yhteistä tekemistä. Ohjaaja kertoi, kuinka Lapset Puheeksi -keskustelun avulla osasi löytää yhteisen mielenkiinnon nuoren kanssa, jota ei tulisi arjessa esille. Tätä yhdistävää tekijää ohjaajan oli helppo lähteä toteuttamaan ja oli päättäväinen, että omaohjaaja-aika toteutuisi

Iltapäivän raportti venyi 45min, ohjaajilla oli paljon asiaa nuorista ja heidän voinnistaan. Iltapäivällä autoin muutamaa koululaista läksyjen kanssa koulun jälkeen ja opettelimme suomea

hetken ennen päivällistä. Kirjasin päivän tapahtumat efficaan ja lähdin kotiin.

Torstai

Aamuvuoro. Yöllisen raportin jälkeen kävimme herättelemässä nuoret kouluun sekä kotona olijat ylös. Olimme sopineet työkaverini kanssa eilen, että tämän päivän suomen kielen tunnin aikana lähdemme nuorten kanssa Sellon kirjastoon. Saimme mukaan kuusi nuorta, joille viidelle onnistuimme hakemaan kirjastokortit. Opetimme nuorille, kuinka asioida kirjastossa ja kävimme lopuksi yhteisesti pizzalla. Ryhmäkodilla toinen ohjaaja tuli kertomaan minulle arkaluonteisia tietoja minun omaohjattavasta nuoresta, joka oli tullut hänelle kertomaan tapahtumista. Ilmi tulleet asiat olivat sen verran vakavia, että kävin keskustelemassa esihenkilöiden kanssa. Sovimme, että päiväraportin jälkeen otamme tulkkipuhelun nuoren, vastaavan ohjaajan ja omaohjaajan kanssa. Vastaava ohjaaja kirjasi nuoren kertomat tapahtumat ja jatkaa asian selvittelyä. Päiväni päättyi puhelun jälkeen.

Perjantai

Aamuvuoro. Tässä aamuvuorossa meitä ohjaajia oli hieman vähemmän kuin normaalisti. Otin päivystän roolin, jolloin vastaan kiireellisiin puheluihin ja sähköposteihin. Lisäksi aamulla oli talon ulkopuolinen nuoren meno, johon tarvittiin ohjaajan apua. Keskustelimme aamulla lyhyesti esihenkilöiden kanssa nuorten haasteista herätä sovitusti ja miten ohjaajat tukevat ajoissa heräämistä. Erityistä huolta aiheuttaa nuoret, jotka eivät vielä ole koulussa tai eivät käy koulua. Heidän aamuheräämisensä ja päivärytmit ovat jo pidempään olleet ryhmäkodin keskustelunaiheena ja esihenkilöt tekevät parhaillaan selkeämpää toimintasuunnitelmaa, kuinka nuoria osallistetaan ryhmäkodin arkeen ja luomme kehittävää tekemistä päivisin. Lounaan jälkeen poliisi ilmoitti uudesta nuoresta ja laitoin transit-huoneen kuntoon. Annoin päiväraportin iltavuorolaisille, jonka jälkeen kirjasin efficaan päivän tapahtumat. Molemmat omaohjattavat nuoreni ilmoittivat, että menevät viikonlopuksi kotilomilla perheen luo. Päiväni päättyi klo 17.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla yllättäen korostuikin omaohjaajan ja luotettavan aikuisen rooli oman ohjattavan nuoreni kohdalla. Ensimmäistä kertaa minun omaohjaaja-aikanani jouduin käsittelemään arkaluonteista ja vakavaa tilannetta nuoren kohdalla. Tällä viikolla näin myös, kuinka nuori kääntyy ohjaajan puoleen ahdistavassa tilanteessa ja kykenee puhumaan vaikeasta asiasta avoimesti aikuiselle. Tilanne käsiteltiin mielestäni ripeästi ja ammattimaisesti ohjaajan sekä

esihenkilön toimesta. Nuorelle tuli kuultu olo ja näytimme toiminnallamme, että me aikuiset olemme täällä nuoria varten.

Tällä viikolla oivalsin, että omaohjaajuudesta keskusteleminen työkavereiden kanssa on tärkeää ja sille on selkeästi tarvetta. Ääneen puhumisen avulla huomasin, että työpaikalla on ohjaajia, jotka kamppailevat saman/samojen asioiden kanssa omien ohjattavien nuorten kanssa ja se toisinaan painaa heidän sekä minun mieltä.

3.6 Viikko 6 Koulu ja oppiminen

Nuorten oppivelvollisuus, koulunkäynti ja arjen tasapainoisen rytmin rakentuminen on jo pitkään puhututtanut ryhmäkodilla. Useampi ohjaaja on ollut huolissaan niiden nuorten kohdalla, jotka ovat kieltäytyneet käymästä koulua ja joiden arkirytmisi on olematon. Asiasta on keskusteltu esihenkilötasolla sekä yhteisissä tiimipäivissä. Vastaavat ohjaajat ovat tehneet viimeisten viikkojen aikana suunnitelmaa ryhmäkodin arkeen niille nuorille, jotka odottavat koulupaikkaa sekä koulua käymättömille nuorille. Joillakin nuorilla on myös haasteina luvattomat poissaolot sekä myöhästymiset koulusta.

Tällä viikolla minulla on tulossa kaksi yövuoroa, jonka aikana olen vähemmän mukana nuorten arjessa, siksi pyrin tällä viikolla tutustumaan enimmäkseen kirjallisuuteen ja tukeudun päiväraportteihin sekä työkavereideni kokemuksiin. Tällä viikolla tavoitteeni on tutustua kirjallisuuden avulla mitä koulua käymättömyys sekä arkirutiinin puute voi nuorelle aiheuttaa ja millä konkreettisilla tavoilla ohjaaja voi ryhmäkodilla tukea nuorta arkirytmin säilyttämisessä.

Maanantai

Tänään vastaava ohjaaja lähetti meille ohjaajille koulunkäynnin ohjeistuksen. Tämä ohje koskee ryhmäkodin nuoria kenellä ei ole koulupaikkaa tai kieltäytyvät menemästä kouluun. Uusi päiväohjelma sisältää klo 8:30 herätyksen, klo 9-10 suomen kielen tehtävien itsenäinen opiskelu ryhmässä, klo 10-11 ohjaaja opettaa suomen kieltä toisto menetelmän avulla, klo 11-12 lounastauko, klo 12-13:30 toiminnallinen tunti esimerkiksi ulkoilua nuorten kanssa lähiympäristöön. Tämä uusi päiväohjelma otetaan käyttöön keskiviikosta alkaen, sitä ennen nuorille kerrotaan uudesta ohjelmasta ja seurauksista, mikäli ei osallistu päiväohjelmaan.

Tiistai

Iltavuoron aikana uusi päiväohjelma herätti paljon keskustelua ohjaajien kesken. Erityistä huolta herätti ne aamuvuorot, joissa ohjaajia on vain 3 ja talon ulkopuolisia menoja on paljon, joihin tarvitaan joskus ohjaajan läsnäoloa. Työkavereitani mietitytti mitä, jos päiväohjelmaa ei pystytä resurssipuutteen vuoksi toteuttamaan ja me velvoitamme kuitenkin nuoria

osallistumaan joka päivä - mutta aikuiset eivät välttämättä pysty itsekään aina sitoutumaan. Iltavuoro oli melko kiireinen, olin päivystäjän roolissa ja meillä oli erään nuoren läksiäisjuhlat, jonka aikana tuli puhelu uudesta saapuvasta nuoresta, jonka otin illan aikana vastaan. Illan aikana selvitin myös omaohjattavan nuoreni kanssa, miksi hän ei ollut koulussa eilen eikä tänään.

Keskiviikko

Yövuoron aikana minulla oli aikaa tutustua kirjallisuuteen tukemaan nuorten koulunkäyntiä ja oppimista. Tänään oli myös ensimmäinen päivä, kun uusi päiväohjelma tuli käyttöön ja raportin mukaan kaksi nuorta kieltäytyi osallistumasta uuteen ohjelmaan, kuusi nuorta osallistui aluksi, mutta kokoonpano pieneni päivän myötä.

Uudessa koulunkäyntiohjeistuksessa pyydetään ensisijaisesti selvittämään nuorelta, miksi hän kieltäytyy koulusta. Maahan juuri saapuneiden nuorten syyt koulusta kieltäytymiselle on monia. Kulttuuriset erot voivat olla merkittäviä ja voivat aiheuttaa sopeutumisvaikeuksia. Nuori saattaa kokea kulttuurien välisiä eroja vaikeiksi ymmärtää ja sopeutua, mikä voi vaikuttaa koulumotivaatioon. Suomen kieli voi olla este koulunkäynnille, jos nuori ei puhu suomea riittävän hyvin tai ollenkaan. Kielitaidon puute voi vaikeuttaa kommunikointia opettajien ja ikätovereiden kanssa. Uudessa maassa oleminen ja koulussa käyminen voi aiheuttaa sosiaalista eristäytymistä, jos nuori ei pysty muodostamaan ystävyysuhteita tai tuntee olevansa ulkopuolinen paikallisessa yhteisössä. Suomen koulujärjestelmä voi olla erilainen kuin kotimaassa ja nuori saattaa kokea sen vaikeaksi ymmärtää ja sopeutua. Koulun säännöt, opetusmenetelmät ja odotukset voivat poiketa merkittävästi. Nuorella voi olla huolia ja haasteita kotimaassa, jotka vaikuttavat hänen motivaatioonsa käydä koulua Suomessa. Esimerkiksi perheen taloudellinen tilanne tai kotimaan poliittiset levottomuudet voivat vaikuttaa koulunkäyntiin (Vornanen 2000, 292- 296).

Torstai

Tänään ennen hiljaisuutta omaohjattava nuoreni tuli keskustelemaan muista asioista ja keskustelumme siirtyi koulun käyntiin. Olin kuullut työkaveriltani, että nuori oli ollut koulusta poissa kaksi päivää tällä viikolla ja tänään hän oli lähtenyt kotiin kesken koulupäivän. Keskustelimme tulkin avulla ja hän kertoi, että koulussa oli tullut paha olo ja huimannut, jonka jälkeen hän oli lähtenyt kotiin. Kyselin lisää, miten kauan huimausta on ollut ja lupasin viestittää asiasta terveydenhoitajalle.

Kuten aikaisemmin viikkosuunnitelmassa kerroin, tavoitteena on etsiä kirjallisuuden avulla konkreettisia tapoja ohjaajana auttaa edistämään nuoren osallistumista opetukseen sekä rakentaa terveellistä arkirytmisiä ryhmäkodilla asuessa. Vastaavien ohjaajien päiväohjelma on jo konkreettinen esimerkki mitä me ohjaajat lähdemme toteuttamaan tiiminä kohti

tasapainoisempaa arkea. Yövuorojen takia en itse ole vielä päässyt osalliseksi päiväohjelman toteutukseen, mutta omien kokemuksieni kautta jo aamuhieräminen nuorille on voitto. Moni näistä koulusta kieltäytyneistä nuorista kaipaa vahvempaa yksilöllistä tukea arjessa ja sitä on hankala toteuttaa laitoksessa, jossa omaohjaaja ei aina ole vuorossa, ja ohjaajat työskentelevät todella vaihtelevasti vuorotöissä. Arkirytmien muuttaminen nuoren elämässä vaatii johdonmukaista työskentelyä ja nuoren rinnalla tulisi olla koko työskentelyn ajan tavoitettavissa oleva nimetty tukihenkilö, jonka kanssa nuori saa mahdollisuuden keskusteluun ja konkreettiseen tukeen. (Pelkonen 2013).

Perjantai

Tänään aloitin päiväni lukemalla terveydenhoitajan viestin koskien omanohjattavan nuoreni vointia. Hän kehotti, että nuoren kanssa olisi vielä hyvä keskustella voisiko huonon olon ja huimauksen taustalla olla koulun käyntiin liittyviä asioita tai stressitekijöitä, sillä nuori ei juurikaan ole kotimaassaan käynyt koulua. Yövuoroista vapaalle jääneenä en päässyt keskustelemaan aiheesta nuoren kanssa, mutta hänellä on myös kaksi muuta omaohjaajaa asian selvittelyyn.

Aihe sai minut pohtimaan entistä enemmän syitä poissaoloihin ja motivaatiota koulun käymiselle sekä ohjaajan haasteita, kuinka tukea ja seurata nuorta päivittäin heräämään ja lähtemään itsenäisesti kouluun. Pohdin myös uuden ohjelman realistisuutta ja toteutumista. Onko ohjelma liian kunnianhimoinen yksikköömme? Ohjaajatiimissä on paljon ohjaajia, joilla on pitkä kokemus lasten ja nuorten kanssa työskentelystä niin ryhmäkodilla, perheryhmäkodissa, sosiaalihuollossa, laitosasumisesta kuin omassa elämässä lasten kasvatuksesta. Näitä konkreetteja erityisesti huolehtaa päiväohjelman intensiivisyys paikassa, jossa nuorten lukumäärä vaihtelee viikoittain, jopa päivittäin ja joissa työntekijöiden määrä ei ole joka arkiamu vakio.

Viikkoyhteenveto

Tämän viikon aihe herättää paljon tunteita niin ohjaajissa kuin esihenkilöissä. Olen ollut ohjaajana ryhmäkodilla nyt 16 kuukautta ja koulukäymättömyys on ollut aiheena siitä lähtien kun aloitin ohjaajana. Ryhmäkodilla on jatkuvasti pieni ryhmä nuoria, jotka eivät käy koulua tai odottavat koulupaikkaa. Loppukeväästä 2023 ryhmäkoti alkoi panostamaan johdonmukaisesti suomen kielen opetukseen ryhmäkodilla arkiamuisin. Tällä viikolla julkaistiin päiväohjelma, joka osallistaa nuoria ryhmäkodin arkeen ja pyrkii parantamaan nuorten päivien sisältöä ja rytmiä. Näin alkuvaiheessa on vaikeaa sanoa, kuinka uusi käytäntö lähtee edistymään ohjaajien ja nuorten keskuudessa.

Tällä viikolla olen oppinut kyseenalaistamaan oman ohjaustyylini ja käynyt läpi pientä ammatillista myllerrystä koulunkäyntiaiheesta. Työkavereiden avulla oivalsin, miten tärkeää on

pohtia ohjaajien, vastaavien ja nuorten välistä valta-asemaa ja minkälaista painetta laitamme nuorille osallistumaan uuteen rutiiniin. Koulunkäynti aiheena on painanut myös minua viimeiset kuukaudet, ja minä olen yksi niistä monista ohjaajista, jotka ovat käyneet esihenkilöiden kanssa keskustelua, että koulua käymättömien nuorten arkeen täytyy saada proaktiivista sisältöä ja tekemistä. Aihe ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen ja kaikkiin juurisyihin ei mielestäni vielä ole pureuduttu, miksi nuori ei mene kouluun tai löydä päivilleen järkevää tekemistä.

3.7 Viikko 7 Yhteistyö moniammatillisen työryhmän kanssa

Tällä viikolla meillä on tulossa koko päivän kestävä tiimipäivä, johon osallistuu koko moniammatillinen työryhmä sekä AVEKKI-koulutus. Viime tiimipäivässä ei ehditty käymään läpi ehdotomaani kotityölistaa ja olen toivonut, että se käydään seuraavassa tiimipäivässä. Viikko sitten esihenkilöni ilmoittivat, että ryhmäkodilla aloittaa ”Minimoni”. Minimoni on lyhenne pienestä moniammatillisesta ryhmästä, joka kokoontuu lyhyeksi ajaksi asiakkaan asioiden äärelle. Minimonissa ovat lähtökohtaisesti paikalla terveydenhoitaja ja sosiaalityöntekijä, myös vastaavat ohjaajat ovat paikalla. Minimoin tavoitteena on päivittää ja antaa moniammatillista, asiantuntevaa ja yksilökohtaista ohjaustyötä tukevaa tietoa asiakkaan hoivaan, kasvatukseen ja huolenpitoon liittyen. Minimoni kokoontuu kerran viikossa ajanvarauksella. Omaohjaaja/-t valmistautuvat etukäteen tapaamiseen huolella miettien keskeiset asiat, joihin haluaa yhteistä pohdintaa ja suuntaviivoja.

Toimivan yhteistyön edellytyksiä ovat hyvät vuorovaikutustaidot, oman asiantuntijuuden esille tuominen sekä hyvä kommunikaatio. Yhteistyötä edistää avoimuus uudelle tiedolle, ratkaisuille sekä näkökulmille, näin voidaan hyödyntää kaikkien yhteistyön osapuolten osaamista sekä taitoa. Keskustelu on tärkeä osa yhteistyötä, erityisesti silloin, kun yritetään tehdä päätöksiä sekä ratkaista mahdollisia pulmia esimerkiksi esittämällä kysymyksiä ja pohtimalla yhdessä. Erilaisten työskentelytapojen omaksuminen muilta ryhmän jäseniltä sekä vaihtuvat tiimin jäsenet edellyttävät joustavuutta. (Isoherranen 2002, 147-148.)

Moniammatillisuus ryhmäkodilla on aina ollut saatavilla niin tarvittaessa, mutta sille ei aikaisemmin ole ollut säännöllistä kokoontumispäivää arjessa. Tällä viikolla tavoitteena on tutustua paremmin Minimoin toimintaan ja kirjallisuuden avulla tarkastella miksi moniammatillinen yhteistyö on tärkeää ryhmäkodilla.

Maanantai

Moniammatillisuuden edellytyksenä on yhteistyön toteutuminen yhteisymmärryksessä, avoin

kommunikaatio sekä oman työn rajaaminen oman työn ja moniammatillisuuden välillä. Moniammatillisessa työskentelyssä on tärkeää tunnistaa, onko kaikilla ammattilaisilla tarvittava tieto, tuki ja koulutus, sillä ilman tarkoituksenmukaista työnjakoa moniammatillisuus voi muuttua hankalaksi. Moniammatillisuus yhdistää useita tiedon ja osaamisen kantoja, jonka vuoksi tiedon ja osaamisen taidon yhdistäminen on yhteisen päämäärän saavuttamisen edellytys. (Vierula, Pösö & Paavilainen 2019.)

Ryhmäkodin ammattilaisilla on usein työpäivät ja kalenterit kiireisiä ja yhteistä keskusteluhetkeä on toisinaan vaikea löytää. Kaikki ammattilaiset ovat kuitenkin puhelinsoiton päässä, ja heiltä saa heti tilanteeseen apua sekä tietoa. Jokaisen ryhmäkodin asiakkuuteen jäävän nuoren kanssa tehdään asiakassuunnitelma, jonka sopii sosiaalityöntekijä. Näihin suunnitelmaan on suotavaa omaohjaajan myös osallistua, mikäli työvuorot niin sallivat. Näitä keskusteluja harmillisesti ei sosiaalityöntekijä merkitse esimerkiksi SosiaaliEfficca -järjestelmään tai muualle omaohjaajan luettavaksi. Mikäli omaohjaaja ei siis pääse asiakassuunnitelmaan mukaan, hänen ainoa tiedonsaannin tapansa on ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään jälkepäin ja kysyä sovituista asioista.

Tiistai

Tänään meillä oli koko päivän kestävä 830-16 väkivallan ennaltaehkäisy ja hallinta -koulutus AVEKKI. Tämä oli toinen ja viimeinen osuus tänä vuonna aiemmin käydyn koulutuksen täydennykseen.

Keskiviikko

Tänään aamu alkoi koko tiimin kokoontumisella työnohjaukseen, jonka jälkeen siirryimme ryhmäkodille turvallisuus- ja pelastusharjoituskoulutukseen, joka päättyi klo 17.

Työnohjauksessa keskustelimme mitä tunteita mahdollinen muutos ryhmäkodista perheryhmäkodiksi meissä ohjaajissa herättää. Syyskuun ja lokakuun aikana esihenkilömme ilmoitti, että Maahanmuuttovirasto irtisanoi sopimuksemme ja ryhmäkodin toiminta sellaisenaan lakkauteaan. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kuitenkin teki ehdotuksen perheryhmäkodin muuttamiseksi ja esitys meni läpi lokakuun aikana. Työnantaja muuttuu ELY-keskukseksi ja toiminta jatkuu oleskeluluvan saaneille nuorille perheryhmäkotina. Irtisanomisaika on 6kk, jonka aikana muutos ryhmäkodiksi oletetaan tapahtuvan.

Lyhyesti ennen paloturvallisuuskoulutusta kävimme pienryhmässä läpi uudistettuja sääntöjä ryhmäkodilla sekä pohdimme uusia käytäntöjä äänestämällä.

Torstai

Aamuvuoro alkoi yövuoron raportilla. Taloon oli saapunut alkuviikon aikana kolme uutta

nuorta. Tämän lisäksi olimme saaneet uuden omaohjattavan nuoren, jonka kanssa en ollut ehtinyt vielä käydä keskustelua. Nuori oli jo aloittanut koulun, joten ehdin häntä vain tervehtiä aamulla ennen kouluun lähtöä. Tällä viikolla myös toinen omaohjattava nuoreni, joka oli pitkään odottanut koulupaikkaa, aloitti koulun eli tällä viikolla kaikki nuoreni menivät kouluun. Olin tästä todella iloinen ja helpottunut. Työkaverini otti vastuun päiväohjelmasta ja suomen kielen opetuksesta ryhmäkodilla. Tällä kertaa mukaan osallistuivat saapuneet nuoret. Olin alkuviikosta poissa ohjaajan työstä, joten luin myös kaikki sähköpostit ja selailin edellisten päivien raporttia, jotta pääsisin ajan tasalle.

Perjantai

Iltavuoro. Aamuvuoro piti meille päiväräportin, jonka jälkeen kävin kiertämässä niiden nuorten huoneita, jotka olivat lähdössä viikonloppulomille. Olemme sopineet nuorten kanssa, että mikäli he lähtevät kotilomille jo perjantaina, huone tulee siivota ennen lähtöä. Ja koska tuleva viikko on syyslomaviikko, nuoret voivat sovitusti olla pidempää poissa ryhmäkodilta. Lomaviikon suunnittelu oli täydessä vauhdissa ja me ohjaajat valmistelimme erilaisia mainoksia ilmoitustaululle tulevista retkistä. Illan aikana otin tulkkipuhelun uuden ohjattavan nuoreni kanssa ja tutustuin häneen paremmin. Nuori kertoi, että oli harrastanut aikaisemmin jalkapalloa ja haluaisi aloittaa uudestaan. Nuori oli melko malttamaton keskustelun ajan ja halusi lähteä ulos, joten keskustelu päättyi lyhyeen. Kirjasin keskustelumme efficaan ja lähetin sähköpostia jalkapalloseuralle nuoreni kiinnostuksesta. Kaksi muuta omaohjattavaa nuorta lähtivät suoraan koulun jälkeen kotilomille viikonlopuksi. Loppuillan vietin olohuoneessa nuorten kanssa katsoen leffaa, tein alustavaa asialistaa nuorten kokousta varten ja tein tavallisia talon askareita.

Viikkoyhteenvedo

Tällä viikolla sana moniammatillinen sai hieman ryhmäkodin yleisesti puhuttavasta työryhmästä erilaisen tarkoituksen. Tällä viikolla matkassa oli mukana useampi alan ammattilainen ja saimme lisäkoulusta eri aiheista tukemaan ammatillista osaamista. Työvuoroni menevät ristiin seuraavat kaksi viikkoa Minimonin tapaamisten kanssa enkä tästä syystä ole vielä voinut sopia tapaamista. Olen kuitenkin ollut tällä viikolla sähköpostitse yhteydessä sosiaalityöntekijään sekä työpareihini nuorten asioista.

Tällä viikolla oivalsin, kuinka turhauttavaa omaohjaajan näkökulmasta on jäädä asiakassuunnitelmien tapaamisten ulkopuolelle ja kuinka minä ohjaajana voisin viestittää moniammatilliselle tarpeeni olla mukana näissä tapaamisissa. Havahduin, etten ole kysellyt tarpeeksi sosiaalityöntekijältä tai työkavereiltani tapaamisten sisältöä tai nuoren jatkosuunnitelmia. Törmään aina samaan ongelmaan, tiedonpuute, sillä nuorten perheet ja läheiset tietysti aina ensisijaisesti kääntyvät meidän ohjaajien puoleen, kun heillä herää kysymyksiä tai toiveita.

Jatkossa jos en itse pääse mukaan asiakassuunnitelmaan, laitan viestiä moniammatilliselle ja sovin tapaamisen, jotta pääsen nuoren tilanteesta itsekin kärryille.

3.8 Viikko 8 Nuoren mieliala ja vointi

Tällä viikolla nuorilla on syyslomaviikko koulusta ja olemme ohjaajien kanssa suunnitelleet joka päivä jotain yhteistä tekemistä nuorten kanssa. Minulla on tällä viikolla ma-pe töitä, joten pääsen mukavasti lomatunnelmaan mukaan nuorten kanssa. Tällä viikolla on myös tulossa nuorten kokous, jonka vastuutiimiin olen hiljattain siirtynyt. Syyslomalla koemme tärkeäksi nuorten päivärytmin ylläpitämisen ja yhteisen tekemisen. Koko syksyn ajan olemme nostaneet esille nuorten päivärytmin ja tuotteliaan arjen eikä lomarytmi tästä kovin paljoa poikkea ryhmäkodilla. Nuoret edelleen herätetään päivään ja ruokaillaan yhdessä aikataulujen mukaan. Ainoa poikkeavuus on, että päiväohjelmaa ja suomen kielen opetusta ei toteuteta tällä viikolla perinteisesti.

Kaikki tämän viikon yhteinen tekeminen ryhmäkodilla on vapaaehtoista ja nuoret ovat saaneet ilmoittautua etukäteen mukaan retkiin ja muihin aktiviteetteihin viikon aikana. Olemme tarjonneet monipuolista tekemistä: päivän kestävästä vaelluksista leffailtoihin. Ainoa pakollinen osallistuminen kaikilla nuorilla on nuorten kokous. Nuoren osallistaminen ja mielekkään tekemisen tarjoaminen on osa kotouttamista ja vahvistaa heidän toimijuutensa tunnetta. (Kiuru, Kuusisto, Laulajainen & Vuori 2017). Nuoret ovat saaneet ehdottaa yhteistä tekemistä syyslomalle ja me ohjaajat olemme niitä yrittäneet toteuttaa parhaamme mukaan.

Ryhmäkodin lähes kaikilla nuorilla on suuri huoli kotimaan asioihin ja taakse jääneitä perhettä sekä läheisiä kohtaan. Ryhmäkodit ja muut tukitoimintaa tarjoavat tahot, jotka keskittyvät yksin tulleiden turvapaikanhakijalasten hyvinvointiin, tekevät merkityksellistä työtä varmistukseksi, että lasten ja nuorten päivittäiset rutiinit sujuvat sujuvasti. Erityisesti traumatisoituneille nuorille arjen toimivuus on elintärkeää rauhoittavana tekijänä. Syöminen, nukkuminen, koulunkäynti, opiskelu, liikunta ja harrastukset ovat avainasemassa mielenterveyden ylläpitämisessä. (Lähtenmäki 2016.)

Tällä viikolla tavoitteena on kannustaa nuoria erilaisiin syysloman aktiviteetteihin ja ylittämään itsensä - ehkä jopa löytää uusi harrastus tai elämys.

Maanantai

Iltavuoro. Aamuvuorolaiset kertoivat raportilla, että Nuuksion päiväretkelle lähti kaksi ohjaajaa ja viisi nuorta. Talossa olevien nuorten kanssa järjestettiin illemmalla leffailta. Nuoret olivat saaneet muutaman päivän ajan äänestää kolmesta ohjaajien valikoimasta elokuvasta

suosikin ja eniten ääniä sai Poika ja ilves. Toteutimme elokuvaillan niin, että myös päivällä olleet retkeilijät olivat jo saapuneet kotiin. Viikonlopun aikana yksi omaohjattavista nuoristani oli viikonloppuvapailta ja hänen peräänsä soiteltiin, koska ei ollut vielä palanut kotiin. Olimme sopineet, että ryhmäkodin nuoret saavat olla max 3 yötä poissa syyslomalla ja kaikki yökyläilyt tulee sopia etukäteen.

Tiistai

Iltavuoro alkoi päiväraportilla. Aamupäivällä jälleen kaksi ohjaajaa ja kymmenen nuorta olivat lähteneet kulttuurimatkalle Helsinkiin ihastelemaan graffititaidetta. Ilokseni huomasin, että kaksi omaohjattavaa nuorta oli mukana retkessä ja palasivat kotiin juuri ennen nuorten kokousta. Olin viikonlopun aikana laittanut viestiä Espoossa toimivaan jalkapalloseuraan ja kertonut omaohjattavan nuoren kiinnostuksesta tulla kokeilemaan joukkueeseen. Seura vastasi, että heillä on 2viikon maksuton harjoittelujakso ja nuori on tervetullut mukaan. Kerroin nuorelle ensimmäisestä treenistä syysloman jälkeen ja hän oli innoissaan. Illalla pidin nuorten kokouksen, jossa kävin viime viikolla käytyjä uusia turvallisuuskäytäntöjä läpi. Osallistujia oli 16 nuorta. Nuorten kokous kesti noin tunnin ja kokouksen aikana yritin osallistaa nuoria mukaan kyselemällä toiveita ja ehdotuksia. Tämä nuorten kokous oli ensimmäinen kokous, minun aikanani ohjaajana, joissa nuoret olivat pelottavan vähäsanaisia ja hiljaisia. Ehdotuksia ei juuri sadellut eikä heillä ollut kommentoitavaa. Asia jäi mietityttämään minua.

Keskiviikko

Aamuvuoro. Heti yöraportin jälkeen kaksi ohjaajaa ja kolme nuorta lähtivät toisella ja viimeiselle Nuuksion päiväretkelle. Aamu oli hiljainen, joten päätin lähteä omaohjattavan nuoreni kanssa harrastustarvikeostoksille. Nuorella alkaa ensi viikolla jalkapallotreenit ja hän tarvitsi sinne oikeanlaiset varusteet. Ostoksien aikana nuoreni kysyi koska voisi päästä tädin luo vierailulle Lahteen. Kerroin, että yöksi ei vielä voi mennä, mutta päivävierailu onnistuu, mikäli selvitämme ensin, kuinka hän pääsee Lahteen ja takaisin. Ryhmäkodilla tein normaaleja askareita ja kirjasin aamupäivän efficat. Yksi omaohjattavista nuoristani oli poissa eilisen nuorten kokouksen aikana ja esihenkilöt pyysivät omaohjaajia käymään asiat läpi poissaolleiden nuorten kanssa. Keskustelin lyhyesti aiheesta esihenkilöiden kanssa ja kerroin heille rehellisesti, että tällä kertaa toivoisin jommankumman toisen työpareistani käyvän nämä asiat läpi, sillä oma nuoreni on useasti niistä luvatta pois ja olen myös useasti käynyt hänen kanssaan ne läpi myöhemmin. Tällä kertaa olin turhautunut hänen toimintaansa ja halusin jonkun toisen hoitavan asian.

Torstai

Aamuvuoro. Heti aamusta oli muutama talon ulkopuolinen meno sekä muutama nuoren meno. Varmistimme, että kaikki tapaamiselle menevät nuoret ovat herätetty ja tietoisia

ajanvarauksista. Päivän aikana tuli puhelu poliisilta uudesta turvapaikanhakija nuoresta. Otimme nuoren vastaa, joka oli aikaisemmin oleskellut Punavuoren VOK:issa ja jättänyt sinne tavaransa. Selvitimme nuoren ja VOK:in kanssa milloin voimme hakea tavarat. Myöhemmin päivälle oli suunniteltu ulkoilmaretkeä Suomenlinnaan ja ulkona oli 1 aste lämmintä. Epäröimme kannattaako nuorten kanssa lähteä, mutta pidimme kiinni suunnitelmasta. Päiväraportin jälkeen kolme ohjaajaa ja kahdeksan nuorta lähti retkelle. Ennen kotiinlähtöä kirjasin efficat nuorista.

Perjantai

Aamuvuoro. Tämä aamu lähti käyntiin lennokkaasti. Meitä ohjaajia oli töissä vain kolme ja kahteen talon ulkopuoliseen menoon olisi tarvinnut kahta ajokortillista ohjaajaa, mutta vain yksi ohjaaja pystyi ajamaan. Esihenkilöt eivät olleet vielä tulleet töihin, joten päätimme, että minä lähdän taksilla matkaan ja toinen ohjaaja lähtee talon autolla. Kävin viemässä kaksi eilen illalla saapunutta nuorta rekisteröitymään Pasilan asemalle, jossa vierähti reilut kaksi tuntia. Tämän jälkeen palasimme ryhmäkodille lounaalle ja nuoret oli päätetty siirtää eteenpäin. Autoin työkavereitani ryhmäkodin askareissa ja siirtoon liittyvissä kiireellisissä tehtävissä. Työparini oli tänään pitkästä aikaa samaan aikaan työvuorossa ja kaiken kiireen keskellä yritimme keskustella omaohjattavien kuulumisia. Työparini kertoi, että oli kysellyt omaohjattavamme nuoren kuulumisia ja vointia. He olivat sopineet yhteistä omaohjaaja-ajasta ja suunnitelleet viikonloppuna tekemistä. Ennen kotiin lähtöä varasin nuorelle kampaaja-ajan, koska hän oli sitä toivonut.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla keskustelimme paljon ohjaajien sekä päiväraportin yhteydessä esihenkilöiden kanssa nuorten kokouksessa nousseen ilmiön, jossa nuoret vaikuttivat olleen normaalia vähäsanisempia ja joltakin osin välinpitämättömiä uusille käytännöille. Viime aikoina ryhmäkodilla on tullut jonkin verran uudistuksia ja sääntöjä, jotka suoranaisesti vaikuttavat nuorten jokapäiväisen elämään. Pohdimme työkavereideni kanssa, että sääntöjä on kiristetty viime aikoina ja nuorilta otettu pois - tuomatta juuri mitään tilalle. Ei ole uusi asia, että kun nuorilta rajoitetaan tai kielletään kerta toisensa jälkeen, heille syntyy tunne, ettei heidän toiveitansa kuulla ja kunnioitus yhteisistä säännöistä alkaa katoamaan. Ideaali tilanteessa nuoren kanssa tulisi sopia yksilöllisesti yhteiset säännöt, jolloin nuori kokee voivansa vaikuttaa sääntöihin ja on motivoituneempi itse niitä noudattamaan. Isossa alaikäisyksikössä, jossa vanhemman huomioi ja huolenpito ei toteudu vaan se on korvattu työntekijöillä, jotka eivät ole säännöllisesti edes työvuorossa pitämässä sovituista asioista kiinni tai puhu samaa äidinkieltä nuoren kanssa, kaikkien nuorten tarpeiden huomioiminen ei vain ole realistista. Tämä ei koske vain ryhmäkodin yksikköä vaan Maahanmuuttoviraston (2019) asiakaspalautteen yhteenvedosta käy ilmi, että ongelma on laajempi.

Tällä viikolla todella havahduin tähän tilanteeseen ja oivalsin, että asialle on tehtävä jotain. Sovin ensi viikolle suunnitteluhetken toisen vastuutiimiläiseni kanssa, jotta voimme rauhassa pohtia muutosta nuorten kokouksien sisältöön.

3.9 Viikko 9 Nuoren vahvuuksien tukeminen ryhmäkodilla

Lapset puheeksi menetelmän kaikissa osa alueissa tuodaan esille nuoren vahvuuksien tunnistamista. Menetelmässä sekä aikuinen että nuori tuovat nuoren omia vahvuuksia esille omasta näkökulmasta. Se on menetelmän kannatteleva teema läpi lokikirjan. Joillekin nuorille jo pelkkä vahvuus -käsite on tuntematon ja ohjaajan on lähdettävä perusasioista liikkeelle kertomalla mitä sillä haetaan. Vahvuuden pohtiminen aihealueittain voi helpottaa tätä prosessia, nuorta voi haastaa itsetutkiskeluun esimerkiksi arkisissa asioissa. Nuorta voi pyytää miettimään tilanteita, joissa hän on tuntenut onnistumista, iloa tai itsevarmuutta. Ohjaaja voi kannustaa nuorta keskustelemaan itsensä kanssa ja kysyä, mitkä tekijät tai taidot olivat silloin käytössäsi. (Lapset Puheeksi 2020).

Tavoitteena tälle viikolle on kannustaa nuorta asettamaan konkreettisia tavoitteita, jotka liittyvät hänen vahvuksiinsa. Esimerkiksi, jos nuori on luova kirjoittaja, tavoite voi olla kirjoittaa tietyssä ajassa tietty määrä tarinoita tai runoja. Tavoitteena auttaa nuorta lisäämään itsevarmuuttaan vahvuksiensa käytössä. Pyrin kannustamaan häntä ottamaan riskejä ja haastamaan itsensä käyttämään vahvuuksiaan uuden edessä. Tällä viikolla tavoitteena on hyödyntää positiivista pedagogiikkaa ohjaustyössä ja vahvuuksien käytön muisteleminen nuoren kanssa. Mitä enemmän nuoren käyttämiä vahvuuksia muistellaan hänen kanssaan, sitä positiivisempi kokemus vahvuuksien käyttämisestä muodostuu nuorelle ja hän alkaa sisäistää vahvuuksien kautta toimimista paremmin. (VIA Institute on character 2023.)

Maanantai

Ryhmäkodilla käytetään paljon positiivista pedagogiikkaa ohjaustyössä ja se onkin monen ohjaajan ammatillinen kulmakivi. Omaohjaaja pyrkii kasvatuksellisilla keskusteluilla saamaan esille nuoren vahvuuksia ja mielenkiintoja, joita ohjaaja edistää positiivisella kannustuksella ja huomiolla. Yksin tulleella nuorella ei ole vanhempaa kasvattamassa häntä läpi myllerryksen teinistä aikuiseksi, siksi ohjaajan kasvatuksellinen työ on ensiarvoisen tärkeää ryhmäkodilla joka päivä. Nuoren luonteen ei siis tule kehittyä elämän kolhuista ja pahoinvoinnista, vaan mielen hyvinvointia tuetaan siten, että elämän kriisejä kohdattaessa mieli pysyy hyvinvoivana, kimmoisana ja toimintakykyisenä. Mahdollistamisella tarkoitetaan positiivisessa pedagogiikassa sitä, että esimerkiksi koulua ei nähdä pelkkänä oppiainelaitoksena. Se voidaan

nähdä myös myönteisenä vuorovaikutuksena ja ihanteellisena kasvuympäristönä ihmisenä olemiselle. (Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016, 10-11.)

Tiistai

Iltavuoro. Päiväraportin jälkeen minulla oli suunnitteluhetki toisen ohjaajan kanssa aiheena nuorten kokous. Kehitimme muutamia ideoita, joista kirjoitin muistiinpanot myöhempää yhteistä sähköpostia varten. Söin päivällistä nuorten kanssa, jonka jälkeen tein omaohjattavan nuoreni kanssa kotiläksyjä. Hänellä oli myös toiset jalkapallotreenit, johon lähdin mukaan. Nuori oli aluksi haluton lähtemään treeneihin ja valitteli jalkakipua. Kannustin häntä kuitenkin lähtemään ja lopulta hän suostui. Treenit kestivät 1,5h, jonka jälkeen tulimme suoraan kotiin iltapalalle. Kotimatalla juttelin nuoren kanssa harrastuksesta. Hän halusi lopettaa harrastuksen ja kerroin hänelle, että hän oli todella hyvä harjoituksissa. Kerroin, että jos hän ei halua jatkaa, se on hänen päätöksensä, mutta joku harrastus olisi kuitenkin hyvä olla. Autoin työkavereita iltapala-askareissa, jonka jälkeen tein toisen omaohjattavan nuoreni kanssa kotiläksyjä ja harjoittelimme suomea. Iltavuoro kului nopeasti, mutta samalla sain vietettyä paljon aikaa nuorten kanssa.

Keskiviikko

Moni ryhmäkodin nuori tulee kulttuureista ja taustoista, joissa vanhempi usein päättää lapsen puolesta ja kertoo, mikä heille on parasta. Tämä näkyy nuorten arjessa esimerkiksi harrastuksen valinnassa tai sen jatkamisessa. Vaikka vanhempi ei ole fyysisesti joka päivä nuoren elämässä mukana, yhteydenpito saattaa olla jokapäiväistä puhelimitse ja useita keskusteluita päivässä. Keskustelin tällä viikolla nuoreni kanssa jalkapalloharjoituksesta ja hän kertoi minulle, että äiti ja tati olivat sanoneet hänelle, ettei hänen enää kannata jatkaa jalkapalloa. Kerroin nuorelle, että päätös on sinun eikä äiti tai tati ole täällä näkemässä miten hienosti pelaat.

Perjantai

Aamuvuoro. Yöraportin jälkeen kävimme tarkistamassa, että kaikki koululaiset lähtivät ajoissa kouluun ja herättelimme muita talossa olevia nuoria. Pidin suomen kielen opetusta päiväohjelman mukaan aamupäivän. Muutamalla nuorella oli koulusta sovittu vapaapäivä opettajien koulutuspäivän vuoksi ja autoin heitä tekemään päivän aikana opettajan ennakkoon antamia kotitehtäviä. Omaohjattava nuoreni oli jo viikko sitten toivonut, että voisi mennä sukulaisen vierailulle toiseen kaupunkiin ja selvitin tätä asiaa päivän aikana esihenkilöni kanssa. Koulusta palattua otin tulkkipuhelun nuoren kanssa ja kerroin hänelle, että vierailu toiseen kaupunkiin ei valitettavasti onnistu, mutta sukulainen on tervetullut ryhmäkodille häntä tapaamaan. Päiväni päättyi ja huomasin, kuinka nuorta harmitti. Kerroin hänelle, että tulen huomenna töihin ja voimme jutella lisää asiasta.

Lauantai

Iltavuoro. Päiväraportilla työkaverit kertoivat, että moni nuori oli viikonlopun yökylässä sukulaisten luona. Näistä nuorista kaksi omaohjattavaa nuortani oli poissa. Kävin kysymässä omaohjattavalta nuoreltani, että haluaako hän vielä keskustella vierailusta. Ehdotin myös, että voimme ottaa yhteisen puhelun sukulaiselle ja käydä yhteisesti asiaa läpi, mikäli se mietityttää. Nuori sanoi, että jää miettimään ja että voimme ehkä myöhemmin soittaa sukulaiselle. Ensi viikolla on tulossa Halloween ja ryhmäkodilla on aloitettu jo koristelut. Iltavuoron aikana kaiversimme nuorten kanssa kurpitsoja ja he saivat koristella yhteisiä tiloja teeman mukaisesti. Ilta oli leppoisa ja rauhallinen, ohjaajat viettivät paljon aikaa nuorten kanssa touhuten. Iltapalan aikaan kirjasin päivän tapahtumat efficaan ja annoin iltaraportin yövuorolaisille.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla pyrin tietoisesti viettämään aikaa ja tukemaan erityisesti yhtä omaohjattavaa nuorta, koska hän ei ole pitkään vielä asunut ryhmäkodilla. Lisäksi halusin olla mukana hänen aloittaessa uutta harrastusta sekä kannustaa uuden edessä. Nuoreni on vasta 11-vuotias ja joissakin asioissa arka ja kaipaa aikuisen läsnäoloa. Koin, että hyödynsin enemmän positiivista pedagogiikkaa erityisesti tällä viikolla ohjaajan työssäni ja kannustin nuorta hänen omien vahvuksiensa äärellä. Lähdin mukaan nuoren treeneihin, jotta voin olla läsnä ja heittäytyä hetkeen lapsen kanssa. VIA Institute on character (2023) muistuttaa, että jokaisessa päivässä muutamia tällaisia niin sanotusti yksinkertaiset, yhdessä vietetyt hetket, jolloin lapsi kokee positiivisia tunteita, ovat hyvin tärkeitä ja yksi parhaista keinoista rakentaa lapsen positiivisuuden ja onnellisuuden kokemuksia.

3.10 Viikko 10 Tulevaisuuden toimintasuunnitelma

Tämän viimeisen päiväkirjaraportointiviikon viikkoteeman aikana tarkastelen tulevaisuuden toimintasuunnitelmaa muutamasta eri näkökulmasta. Syksyn aikana olemme saaneet tiedon, että ryhmäkoti lakkautetaan vastaanottokeskuksena ja sopimus Maahanmuuttoviraston kanssa päättyy kuuden kuukauden irtisanomisajalla. Tilalle ollaan suunnittelemassa perheryhmäkodin perustamista ja tällä hetkellä uusi suunnitelma on saanut hyväksynnän ELY-keskukselta. Toiminta todennäköisesti muuttuu 21-paikkaiseksi oleskeluluvan saaneille alaikäisten perheryhmäkodiksi ja sijainti pysyy samana. Lisäksi tällä viikolla saamme tietää lisää yhden omaohjattavan nuoren siirrosta toiseen alaikäisyksikköön, jonka ovet tulisi aueta marraskuun aikana. Toisen omaohjattavan kanssa toteutamme Lapset Puheeksi -keskustelun ja sovimme yhteisesti millaista tukea nuori toivoisi jatkossa meiltä ohjaajilta hänen tulevaisuutensa sekä tavoitteiden suhteen.

Tämän viikon tavoitteena on pohtia kirjallisuuden avulla mitä minä voin tehdä paremmin omassa työssä, jotta työskentely olisi tavoitteellista ja suunnitelmallista. Ohjaajan

työtehtäviin kuuluu pitää LP-keskustelu nuoren kanssa kahden kuukauden sisällä nuoren saapumisesta. Mikäli nuori ei halua osallistua keskusteluun, tekee omaohjaaja hoito- ja kasvatussuunnitelman, joka toimii yhtenä merkittävänä työkalun ryhmäkodin arjessa. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaan tehdään yhdessä lapsen kanssa ja suunnitelmaa varten kuullaan myös vanhempia, mikäli mahdollista. Hoito- ja kasvatussuunnitelman tarkoitus on ikään kuin pilkkoa asiakassuunnitelmassa kirjatut tavoitteet ja suunnitella, miten näihin päästään ja mitkä ovat välitavoitteet. Suunnitelmaa päivitetään ja arvioidaan säännöllisesti sijoituksen aikana. Asiakassuunnitelmapalaverin lisäksi lapsilla on tarvittaessa muita viranomaispalavereita liittyen esimerkiksi hoitotahoon tai kouluun. (THL, 2022.)

Maanantai

Yövuoro. Yövuoron aikana kirjoitin koko henkilökunnalle yhteisen sähköpostin, jossa kerroin nuorten kokouksen uudistuksista, joita ideoimme toisen vastuutiimiläisen kanssa viime viikolla. Tein selkeämmän suunnitelman, miten kokouksia toteutetaan jatkossa ja kuinka nuoria voisi osallistaa enemmän kokousten sisällön suunnitteluun. Jatkossa laitamme esille nuorten ”palauteboksi”, jonne he voivat jättää ehdotuksia ja terveisiä. Näitä tulemme käsittelemään kokouksissa ja pyrimme löytämään yhteisen tavan toteuttaa toiveita. Lisäksi suunnitelmana on muuttaa kokouksen tyyliä niin, että ohjaajan sijaan joku talon nuorista toimiikin kokouksen puheenjohtajana ja käy läpi asialistaa.

Koen, että nuorten kokous kaipaa muutosta ja otin tämän asian itselleni kehitettäväksi, sillä kokoukset ovat mukava tapa nähdä kaikkia talon nuoria ja heidän kanssaan keskustelu tuntuu minusta luontevalta.

Tiistai

Työyhteisön toisiaan kunnioittava asenne, avoin kanssakäyminen sekä työntekijän sisäinen reflektointi auttavat jaksamaan vaativassa työssä nuoren parhaaksi. Omaohjaajan toimenkuvan kehittäminen on tavoitteellista toimintaa, johon työyhteisön on panostettava yhtenäisesti. Toikko & Rantanen (2009, 16.) toteaa, että kehittämistoiminnan pohjana voi olla havaittu ongelmakohta tai näkökulma, siitä millaista toiminnan pitäisi tulevaisuudessa olla. Amatillisuuteen kuuluu, että omaohjaajan tiedostaa omat vahvuutensa ja myös ne alueet, joissa olisi hyvä vielä itseään kehittää. Omaohjaajan olisi osattava kuulostella ja sietää vastatransferenssitunteita, joita nuori saattaa herättää. Ääneen puhuminen työkavereiden kanssa omista haasteista ja onnistumisista on tärkeää ja silmiä avaavaa, koska silloin tunnistan omat haasteet ja alan jo automaattisesti pohtimaan mitä minun tulee seuraavaksi tehdä, jotta roolini ohjaajana selkeytyy haastavissa tilanteissa.

Keskiviikko

Kirjaaminen ja raportointi - vaikka se onkin aikaa vievää - on tärkeä osa tavoitteellisuutta. Se

auttaa ohjaajia ja moniammatillista tiimiä pysymään ajan tasalla sovituista asioista sekä palaamaan yhteisiin tavoitteisiin. Olen omassa työssäni pyrkinyt olemaan enemmän suunnitelmallinen, koska huomaan, että arjessa helposti unohtuu yhteiset sovitut asiat kaiken muun suunnittelun keskellä. Yksi omaohjattavasti nuorista kaipaa enemmän tukea kotiläksyihin ja suomen kielen oppimiseen, joten hänen kohdallaan me omaohjaajat olemme tehneet kotitehtävälistan, jonne ohjaajat aina vuoron aikana tarpeen mukaan pyrkii merkitsemään mitä asioita tänään opeteltiin. Tämän lisäksi olemme sopineet nuoren lähisukulaisen kanssa, että nuori käy kotilomilla joka toinen viikonloppu. Tällöin nuori saa vahvempaa tukea omaohjaajilta niinä viikonloppuina, kun hän on ryhmäkodilla.

Torstai

Iltavuoron aikana pidimme työparini kanssa Lapset Puheeksi -keskustelun omaohjattavan nuorelle ja teimme yhteisesti toimintasuunnitelman. Mitään kovin suuria muutoksia suunnitellaan ei tullut, sillä kuten aikaisemmassa kirjauksessa kerroin, olemme jo arkipäiväisessä ohjaustyössä keskustelleet hänen kanssaan tavoitteista ja mielenkiinnoista ryhmäkodilla. Kirjasimme keskustelun aikana muistiinpanot, jotka on tarkoitus seuraavien päivien aikana kirjoittaa puhtaaksi, lisätä efficaan kaikkien luettavaksi ja pysyä tavoitteissa. Tavoitteiden jakaminen ohjaajien kesken voisi mielestäni olla sujuvampaa ja ohjaajien itseohjautuvuus tilanteissa reippaampaa. Huomaan itse, että jos emme ole ohjaajien kesken erikseen sopineet selkeästi kuka vie mitään tavoitettua eteenpäin ja missä ajassa, sen edistämiseen menee joskus surullisen paljon aikaa.

Sunnuntai

Iltavuoro. Raportin jälkeen kävi keskustelemassa nuoren tulevasta muutosta. Hän ei ollut vielä tietoinen tarkasta siirtymispäivästä, joten keskustelimme siitä sekä hänen tulevasta puhuttelusta Maahanmuuttoviraston kanssa. Nuori oli iloinen ja toivoi läksiäisjuhlia ennen lähtöä. Nuori soitti myös heti Suomessa asuvalle tädilleen ilouutiset. Sunnuntaisin on ryhmäkodilla herkkuruokapäivä, jolloin valmistamme itse aterian, jota nuoret ovat toivoneet. Talo oli siis täynnä päivällisen aikana ja oli kiva nähdä lähes kaikki nuoret ruokailemassa yhdessä. Päivällisen jälkeen pelasimme muutaman nuoren ja toisen ohjaajan kanssa Kahoot -peliä. Tällä viikolla toinen työparistani oli tehnyt yhdelle meidän omaohjattavalle nuorelle hoito- ja kasvatussuunnitelman, jonne lisäsin nuoren tavoitteita sekä omia havaintoja nuoren tarpeista. Näitä tavoitteita lähdemme tukemaan seuraavien päivien ja viikkojen ajan nuoren kanssa.

Viikkoyhteenveto

Tällä viikolla tapahtui paljon ja paljon sellaisia asioita, mitkä pistivät pohtimaan omaa osaamista ja omaa tavoitteellisuuttani. Huomasin, että suunnitelmallisuus ja ennakointi eivät ole omia vahvuuksiani ja niitä pyrin kehittämään. Tällä viikolla pilkoin omat tavoitteet

konkreettisiksi teoiksi ja toteutin niitä pitkin viikkoa. Oivalsin, että kaikki vaikuttaa kaikkeen ja tämä työ on vahvasti tiimityötä. On tavoitteita, joita voin itse omassa työssä toteuttaa, mutta suurempaan kuvaan tarvitaan koko tiimiä, ja loppujen lopuksi ne omatkin tavoitteet tarvitsevat ulkopuolista tukea, koska tätä työtä tehdään asiakkaille ja heidän tarpeilleensa.

Toikko & Rantanen (2009) toteavat, että kehittämistoiminnan pohjana voi olla havaittu ongelma-kohta tai näkökulma, siitä millaista toiminnan pitäisi tulevaisuudessa olla. Tähän näkökulmaan juuri tartuin nuorten kokouksen suunnittelussa sekä hoito- ja kasvatussuunnitelman kohdalla. Molemmissa havaitsin parantamista ja uusien ideoiden kehittämistä, johon suuntaan etenemme tulevaisuudessa.

4 Yhteenveto ja pohdinta

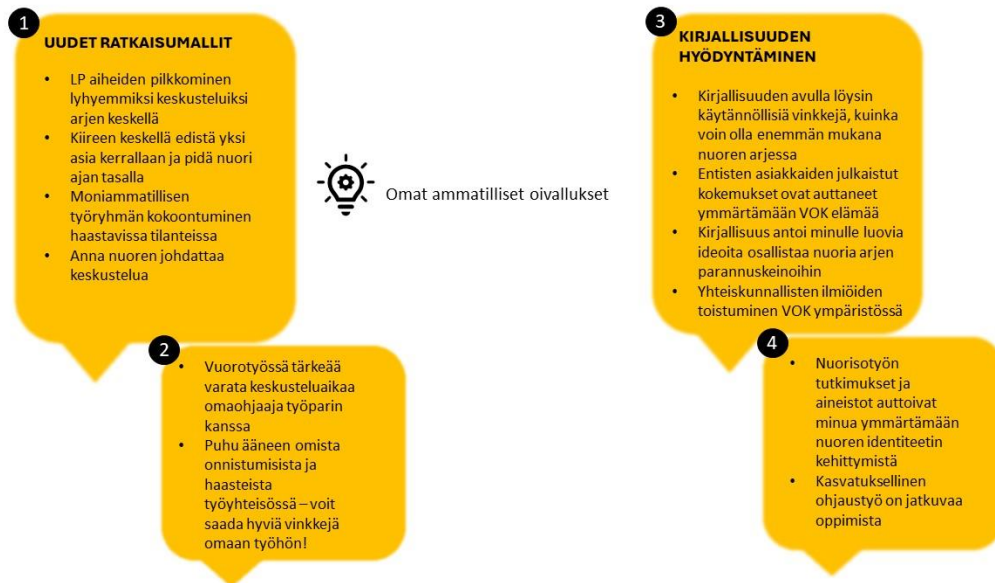
Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyö on ollut antoisa ja vuoristoratamainen matka. Ryhmäkoti on antanut minulle paljon materiaalia ja pohdittavaa kymmenen viikon aikana. Koen, että olen kehittynyt kärsivällisemmäksi sekä suunnitelmallisemmaksi ohjaajaksi. Olen myös raportoinnin aikana tullut uteliaammaksi mitä kaikkea tapahtuu ohjaajan työn sekä prosessin ”kulisseissa”. Olen kehittynyt ottamaan asioihin enemmän kantaa sekä tuonut omia parannusehdotuksia työyhteisön huomioon. Vastaanottokeskuksissa nousee ajoittain erilaisia ajankohtaisia ilmiötä ja haasteita isossa ryhmässä. Ohjaajana tarkkailen jatkuvasti nuorten vointia ja käyttäytymistä arjessa ja huomaan pienetkin muutokset ryhmänä sekä yksilöllisellä tasolla. Kymmenen viikon raportoinnin jälkeen olen havainnut hyväksi ratkaisuksi hyödyntää yhtä Lapset Puheeksi -menetelmän teemaa kerrallaan, jonka aihe puhuttaa nuoria ja ohjaajia sillä hetkellä ryhmäkodilla. Omaohjaajana olen huomannut, että aiheiden pilkkominen ja niistä keskusteleminen rennosti läksyjien tai ruokailun ohessa oman nuoreni kanssa on paljon toimivampi ratkaisu kuin tunnin mittainen tulkkipuhelu, paperinippu ja hämärä toimistohuone -yhdistelmä.

Aloittaessani päiväkirjaraportointia, olin jo aikaisemmin suorittanut Lapset Puheeksi -menetelmäkoulutuksen ja tutustuin aiheeseen tietoperustaisesti. Kuvassa (kuvio 1) näkyvän huoneentaulun olen koostanut viikkoteemoista ja oivalluksista päiväkirjaraportoinnin viikkoyhteenvetoja hyödyntäen. Perehtymällä LP lokikirjaan sekä tutustumalla erilaisiin aineistoihin ja menetelmiin nuorisotyön kentältä, erityisesti vastaanottokeskusnuorten työkentältä, auttoi viikkotavoitteiden asettelussa sekä selkeytti näkemystäni kehittymisen tarpeen mittakavasta. Raportoinnin aikana luin samanlaista työtä tekevien julkaisuja ja tutkimuksia aiheista, jotka auttoivat minua ymmärtämään paremmin vastaanottokeskuksissa asuvien nuorien tunne-elämää ja kotoutumismatkaa. Pystyin samaistumaan samoihin ilmiöihin omassa ohjaajan

työssä esimerkiksi nuoren haasteisiin luoda yksikön ulkopuolisia ystävyysuhteita. Perehtymällä kirjallisuuden avulla nuorten elämään vastaanottoyksikössä oivalsin myös omia väärintäksityksiä esimerkiksi, kuinka yhteisen kielen puute olisi toiminut vahvana nuoria jakavana tekijänä (kuvio 1). Nuoret ovat sen sijaan aktiivisesti kehittäneet strategioita ylittää kielellisiä rajoja. Älypuhelimilla on keskeinen rooli sekä nuorten keskinäisessä että nuorten ja ohjaajien välisessä kommunikoinnissa. (Onodera & Peltola 2016, 29-30).

Prosessin aikana olen kiinnittänyt enemmän huomiota omiin heikkouksiin ja oman työni kehityskohtiin. Suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus ovat kulkeneet koko matkan mukana, ja niitä olen tarkastellut päiväkirjaraportoinnin aikana läheisemmin. Olen joutunut pysähtymään ja pohtimaan oman työni kehittämistä sekä toden teolla listannut kehittämisideoita, jotta omat tavoitteet toteutuvat pitkässä juoksussa. Ohjaajan työ ryhmäkodilla on usein kiireistä ja ennalta-arvaamatonta, mutta olen huomannut, että juuri siitä työstäni nautin. Nautin, että ympärillä on sykettä ja päätöksiä täytyy tehdä juuri siinä hetkessä sekä pohtia asioiden priorisointia. Olen työssäni kehittynyt käytännöllisemmäksi ja osaan paremmin pitää pääni kylmänä myös haastavissa tilanteissa.

Koko päiväkirjaraportoinnin aikana olen käynyt avointa keskustelua kollegoiden kanssa ja viikkoteemat ovat herättäneet keskustelua tiimpäivissä asti. Ääneen puhuminen on auttanut minua reflektoimaan omia tekemisiäni sekä antanut vinkkejä tehdä työtä järjestelmällisemmin (kuvio 1). Jokaisella ohjaajalla on ammatillinen vastuu ja velvollisuus edistää nuorten hyvinvointia, ei työtä kuitenkaan tehdä yksin. Ryhmäkodin työyhteisö on tiivis, jossa ratkaisut ja toteutukset tehdään yhtenä tiiminä.

Kuvio 1: Omien oivalluksien, ratkaisumenetelmien ja kirjallisuuden hyödyntäminen huoneen-
taulun muodossa.

Lähteet

- Hotari, K., Oranen, M., Pösö, T 2013. Lapset lastensuojelun osallisina. Teoksessa Marjatta Bardy (toim.) Lastensuojelun ytimissä. Tampere. Viitattu 17.9.2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104421/URN_ISBN_978-952-245-853-7.pdf?sequence=1
- Honkasalo, V., Maiche, K., Onodera, H., Peltola, M., Suurpää, L. 2017. Nuorten turvapaikanhakijoiden elämää vastaanottovaiheessa. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 120. Unigrafia, Helsinki. Viitattu 31.5.2023. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuorten_turvapaikanhakijoiden_elamaa_vastaanottovaiheessa.pdf
- Hurmerinta, J., Mikkonen, A. 2017. Turvapaikanhakijaperhe. Kohtaamisen ja tuen käsikirja. Viitattu 31.5.2023. https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/turvapaikanhakijaperhe_kohtaamisen
- Hussi, T. 2005. Sosiaalinen raportointi tiedon rakentajana - menetelmäkuvaus ja käytännön kuvaukset. SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja 4/2005. Viitattu 5.9.2023 http://www.socca.fi/files/81/Sosiaalinen_raportointi_tiedon_rakentajana.pdf
- Husseini, N. 2016. Vastaanottokeskuksen elämää ohjaajan ja nuoren silmin. Nuorisotutkimusseura RY. Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 22.9.2023. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma31>
- Isoherranen, K. 2002. Moniammatillinen yhteistyösosiaali- ja terveysalalla - tutkimustuloksia ja pohdintaa. Vol 3 Nro 2: Sosiaalipedagoginen aikakauskirja. Viitattu 28.11.2023. <https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/116251>
- Laaksonen, M., Kääriäinen, A., Penttilä, M., Tapola-Haapola, M., Sahala, H., Kärki, J. Jäppinen, A. 2011. Asiakastyön dokumentointi sosiaalihuollossa. Opastusta asiakastiedon käyttöön ja kirjaamiseen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Juvenes Print - Tampereen yliopistopaino Oy. Viitattu 9.9.2023. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/79866/d68ab232-88fc-4478-8c21-91164a177a1a.pdf>
- Luoto, T. 2010. Sosiaalityöntekijän ja sijaishuollon työntekijöiden välinen yhteistyö. Tampereen yliopisto. Sosiaalityön tutkimuksen laitos. Sosiaalityön pro gradu-tutkielma. Viitattu 6.9.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/81463/gradu04210.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Metso, T. 2004. Koti, koulutus ja kasvatus. Kohtaamisia ja rajankäyntejä. Turku: Suomen kasvatustieteellinen seura. Viitattu 29.8.2023. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/74334/KT_19_Koti_koulu_kasvatus_978-952-7411-08-7_jyx.pdf?sequence=1
- Kinnunen, P. 2011. Nuoruudesta kohti aikuisuutta, varhaisaikuisen mielenterveys ja siihen yhteydessä olevat ennakoivat tekijät. Tampereen yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 25.9.2023. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/66830>
- Kiuru, H., Kuusisto, H., Laulajainen, J., Vuori, J. 2017. Sata omenapuuta. Hyvät käytännöt nuorten kotoutumiseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 40. Viitattu 17.10.2023. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134125/978-952-456-275-1%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Korpela, H. 2010. Kotoutuminen maahan muuttavien ja yhteiskunnan haasteena. Teoksessa Päivärinta, M. & Nissilä, L. Perusopetuksen valmistava opetus- opetussuunnitelmatyöstä käytäntöön. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2010:7.

- Kuntsi, M., Paavolainen, T. 2019. Sosiaalisen raportoinnin menetelmiä, malleja ja apuvälineitä. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus KOSKE. Harjoitteluraportteja 3. Viitattu 8.9.2023. https://koskeverkko.fi/wp-content/uploads/2019/08/Kuntsi_Paavolainen_Harjoitteluraportteja_3.pdf
- Känkänen, P. 2023. Kulttuurihyvinvointi ja taidelähtöiset menetelmät. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 22.9.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/kulttuurihyvinvointi-ja-aidelahtoiset-menetelmat>
- Lähteenmäki, M. 2016. Alaikäisten turvapaikanhakijoiden mielenterveyden haasteet. Nuorisotutkimusseura RY. Viitattu 17.10.2023. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma35>
- Maahanmuuttovirasto 2019. Vastaanottokeskusten asiakaspalautteen yhteenveto 2019. Alaikäisyksiköt. Viitattu 21.10.2023. <https://migri.fi/documents/5202425/15734017/Vastaanottokeskusten+asiakaspalautteen+yhteenveto+2019+alaik%C3%A4isyksik%C3%B6t/15a27180-57d4-daca-7c70-7f9614c1ea85/Vastaanottokeskusten+asiakaspalautteen+yhteenveto+2019+alaik%C3%A4isyksik%C3%B6t.pdf?t=1579000449000>
- Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Tallinna: Printon Trukikoda
- Nyyti ry 2023. Nuoresta aikuiseksi. Viitattu 13.9.2023 <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opielamantaitoa/persoonallisuus/nuoresta-aikuiseksi/>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 5. painos. Helsinki: Sanoma Pro. Viitattu 18.9.2023. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-952-63-2695-5>
- Onodera, H., Peltola, M. 2016. Ystävyys, sosiaaliset suhteet ja nuorten turvapaikanhakijoiden poikkeukselliset olot. Nuorten turvapaikanhakijoiden elämää vastaanottovaiheessa. Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 18.9.2023. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuorten_turvapaikanhakijoiden_elamaa_vastaanottovaiheessa.pdf
- Pelkonen, L. 2013. Kun nuori ei mene kouluun. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sosionomi (YAMK) Sosiaaliala. Opinnäytetyö. Viitattu 7.10.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61478/Pelkonen_Liisa.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Pesäpuu 2015. Taitavalla vuorovaikutuksella vaikuttavampaa lastensuojelua. Asiaa kokemusasiantuntijoilta ja yli 200 lastensuojelun työntekijältä. Viitattu 2.6.2023. <https://pesapu.fi/wp-content/uploads/2018/03/vaikuttamismateriaali.pdf>
- Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Tammi.
- Solantaus, T. 2013. Toimivat lapsi & perhe. Lapset Puheeksi -työmalli. Viitattu 4.9.2023. <https://www.muhos.fi/wp-content/uploads/2015/09/Lapset-puheeksi-taustateoria-varhaiskasvatuksessa-ja-koulussa.pdf>
- Terveiden- ja hyvinvoinninlaitos 2022. Lastensuojelun käsikirja. Hoito- ja kasvatussuunnitelma. Viitattu 3.11.2023. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lasten-ja-nuorten-lastensuojeluopas/lastensuojelun-iranomaisten-valvonta/hoito-ja-kasvatussuunnitelma>
- Terveiden- ja hyvinvoinninlaitos 2023. Lastensuojelun käsikirja. Lastensuojelulaitokset. Viitattu 29.8.2023. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot/lastensuojelulaitokset>

Toikko, T. & Rantanen, T. 2019. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämissprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Viitattu 3.11.2023.

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2016. Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa. Jyväskylä: PS-kustannus

VIA Institute on Character 2023. Helping your child be their best. Viitattu 26.10.2023.

<https://www.viacharacter.org/resources/videos/helping-your-child-be-their-best>

Vierula, T., Pösö, T. & Paavilainen, E. 2019. Moniammatillisuus ja palvelutarvearviointi lapsi- ja perhepalveluissa. Julkari. Viitattu 9.10.2023.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138273/YP1903_Vierulaym.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Vornanen, R. 2000. Turvallisuus elämän kysymyksenä. 13 - 17-vuotiaiden nuorten turvallisuus ja turvattomuuden aiheet. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 81. Kuopio: Kuopion yliopisto. Viitattu 2.10.2023.

<https://jyu.finna.fi/Record/jykdok.845616>

Julkaisemattomat lähteet

Sommarhem, A. 2023. Vastaavan ohjaajan laatima PDF-tiedosto alkuinfo 2.3.2023. Länsi-Uudenmaan hyvinvointilaitos. Espoo

Liitteet

Liite 1: Kotityölista.....	57
----------------------------	----

